

รายงานการประชุมรัฐสภา

๕๗
ครั้งที่ ๑๗

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๒

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา

นายเกษม บุญศรี (ทำการแทนประธานรัฐสภา) : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๒๓ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมต่อไป

ต่อไปเป็นข้าพเจ้าขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งพิจารณาค้างมาแต่ วันก่อน เริ่มพิจารณาในวันนี้ หมวด ๖ ว่าด้วยอำนาจนิติบัญญัติ นายไกรสร สุขสว่าง ชัยนาท

นายไกรสร สุขสว่าง (ชัยนาท) : ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ข้าพเจ้าเห็นด้วย ตลอดมาทุกหมวด แต่มาถึงหมวดที่ว่าด้วยอำนาจนิติบัญญัติข้าพเจ้าสงสัย เพียงแต่สงสัย ข้าพเจ้าไม่ได้ค้าน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะขอถามท่านสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญ ขอได้โปรด ชัดแจ้งให้ข้าพเจ้าเข้าใจแจ่มแจ้งด้วย แต่ก่อนที่ข้าพเจ้าจะซักถามนั้น ขอท่านประธาน ฯ ได้โปรดกรุณาอย่าเพิ่งหักท้วง ข้าพเจ้าจะต้องพูดกันให้เข้าใจก่อน แล้วจึงจะขมวดข้อ ถามข้อสุดท้าย ขอโปรดฟังจนถึงที่สุดก่อน ขอความกรุณา อันว่าอำนาจนิติบัญญัติที่ว่า ไฉน ท่านประธานสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญท่านได้ชัดเจนไว้ในวันเปิดอภิปรายวันแรกของการ พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า อำนาจนิติบัญญัตินั้นผลสุดท้ายแล้วอำนาจที่สุดจะ ต้องเป็นของสภาผู้แทน อันที่ข้าพเจ้าพยายามอ่านกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเพียร พยายามที่จะเข้าใจตามที่ท่านประธานสภาว่า ๆ ได้ชัดเจนไว้แล้วนั้น แต่ก็ยังไม่เกิดความเข้าใจ ตามนั้น จึงก่อให้เกิดความสงสัย แล้วข้าพเจ้าจะขออภิปรายดังนี้เพื่อจะถาม

อำนาจนิติบัญญัตินั้นคือการออกกฎหมาย กฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นมีบัญญัติไว้ว่า กฎหมายฉบับใด ๆ ที่จะผ่านไปได้มันจะต้องผ่านองค์การหรือผ่าน ๓ แล้วไปก่อน ๑. ต้อง มาจากสภาผู้แทน ๒. ต้องผ่านวุฒิสภา ๓. พระมหากษัตริย์ต้องลงพระปรมาภิไธย

เห็นชอบด้วยจึงจะเป็นกฎหมายได้ คราวนั้นสภาผู้แทนเห็นชอบด้วยกับร่างกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง ถ้าวุฒิสภาเห็นชอบด้วย พระมหากษัตริย์เห็นชอบด้วยกฎหมายนั้นก็ออกไปได้ แต่ถ้าสภาผู้แทนเห็นชอบด้วย วุฒิสภาเห็นชอบด้วย พระมหากษัตริย์ไม่เห็นชอบด้วย จะส่งขึ้นมาหรือไม่ส่งขึ้นมากก็ตาม ถ้าส่งขึ้นมา วุฒิสภาและสภาผู้แทนประชุมร่วมกัน ถ้ามีมติเห็นว่าควรจะออกกฎหมายนั้นไปได้เป็นจำนวนถึง ๒ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งสองสภาพร้อมกันแล้ว ก็ส่งร่าง ๆ ฉบับนั้นไปให้พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์จะทรงลงพระปรมาภิไธยหรือไม่ก็ตาม พระราชบัญญัติฉบับนั้นก็ออกเป็นกฎหมายไปได้ นี่ไม่สงสัย คราวนั้นมาถึงปัญหาที่จะก่อให้เกิดความสงสัยอยู่ตรงนี้ ถ้าสภาผู้แทนเห็นควรออกกฎหมายไปได้เต็มหมททั้งสภา คือ ๓๐๐ คน หรือ ๑๒๒ คน ภายหลังที่กฎหมาย รัฐธรรมนูญฉบับนั้นคลอดไปแล้ว ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนให้กฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งผ่านไปไม่ได้เต็มทั้งสภา พอไปถึงวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ยับยั้งกฎหมายฉบับนั้นไว้แล้วส่งขึ้นมาให้สภาผู้แทนพิจารณาไม่ได้จนกว่าเวลาจะให้ล่วงผ่านพ้นไปหนึ่งปีแล้ว สภาผู้แทนจึงจะหยิบขึ้นมาพิจารณาใหม่ได้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนมีจำนวนในวาระรัฐธรรมนูญฉบับนี้ บัญญัติไว้ว่าเกินครึ่ง ถ้าเห็นชอบตามร่างกฎหมายเดิมแล้วก็เป็นอย่างอื่นว่าส่งไปให้พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ข้าพเจ้าขอให้ตัวอย่างว่าสภาผู้แทนเห็นด้วยเป็นจำนวนถึง ๑๒๒ คน ไม่ใช่เกินครึ่งแล้ว ถึง ๑๒๒ คนเต็ม สภาผู้แทน เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง จะออกไปให้ได้ เมื่อเวลาพ้นหนึ่งปีแล้ว พอถึงพระมหากษัตริย์ ๆ ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยเห็นชอบด้วยกฎหมายฉบับนั้นก็ออกไม่ได้ ตามความประสงค์ของมติประชาชนเต็มทั้งสภา แล้วก็ออกไม่ได้ต้องกลับมาอีก ส่งกลับคืนมายังสภา มาประชุมร่วมกันอีก ก็รัฐสภาตามที่ตกลงว่าไปเมื่อก่อนแล้วเมื่อสภาทั้งสองประชุมร่วมกันว่าจะยืนยันกฎหมายฉบับนี้ และจะต้องมีจำนวนถึง ๒ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งสองสภาพร้อมกัน คือสภาผู้แทนอาจเป็น ๑๒๒ คน วุฒิสภาเป็น ๓๐๐ คน รวมเป็น ๔๒๒ คน คราวนี้ ๒ ใน ๓ ก็ถึง ๑๔๘ คน เกินแล้ว เกินสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว สภาผู้แทนที่ยืนยันมาแต่เดิม ๑๒๒ คน ยังไม่ถึง ๒ ใน ๓ ของจำนวนรัฐสภาเลย คราวนี้วุฒิสภาไม่เห็นด้วยมาแต่มาเริ่มแรกแล้ว คือด้วยที่ยังไว้และเวลาเลยไปถึงหนึ่งปีแล้ววุฒิสภาไม่เห็นด้วย ๓๐๐ คน สภาผู้แทนมี ๑๒๒ คน ก็ไม่ถึง ๒ ใน ๓ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญบัญญัติ

ไว้ เมื่อไม่ถึง ๒ ใน ๓ ก็นำเสนอมหากษัตริย์ไม่ได้ กฎหมายก็ไม่เป็นไปตาม
 ความประสงค์ของประชาชนทั้งประเทศ สภามุแทน ๑๒๒ คนก็ยังไม่ออกไม่ได้ เช่นนี้
 สภาร่างรัฐธรรมนูญท่านยืนยันว่าอำนาจนิติบัญญัติต้องเป็นของสภามุแทน ก็เมื่อสภา
 มุแทนยืนยันถึงอย่างนั้นแล้วก็ยังไม่ได้ออกไปไม่ได้ จึงก่อให้เกิดความสงสัยในจิตใจของ
 ข้าพเจ้าที่จะผ่านรัฐธรรมนูญไปโดยที่ข้าพเจ้ายังไม่มีความมั่นใจในสมอง ข้าพเจ้าแจ่มแจ้ง
 ในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพราะฉะนั้นจึงขอถามว่ามันเป็นความจริงอย่างที่ที่ท่าน
 ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ชี้แจงไว้ว่าอำนาจสุดท้าย คือของสภามุแทน โปรดอธิบาย
 ชอ้นให้แจ่มแจ้ง

นายชว ชรรณสุชาติ (สุรินทร์) : ที่ข้าพเจ้าได้ลุกขึ้นมาในฐานะที่จะพูดต่อไปนี้
 ความจริงข้าพเจ้าเคยเรียนต่อท่านแล้วว่า ข้าพเจ้ามีความเห็นสนับสนุนโดยเต็มที่ในรัฐ
 ธรรมนูญฉบับนี้ แต่ทว่าการพิจารณาทั้งหมด ในการที่จะให้ความสนับสนุนโดยเต็มที่
 ช่างยังไม่มีความแจ่มแจ้งนั้นก็ขอจะลำบากในการตัดสินใจ ฉะนั้นข้าพเจ้าคิดว่าในการจะชก
 ถามสมาชิกสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญต่อไปนี้ ถึงแม้ว่าจะเป็นการชกกันก็ตาม แต่ข้าพเจ้าไม่ถาม
 ข้ากับของสมาชิกที่ถามแล้ว คือมีบางตอนในหมวด ๖ นี้ ที่ยังสงสัยว่าท่านสมาชิกสภา
 ร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างและเขียนมาอย่างไร ข้าพเจ้ายังไม่เห็นเลยว่าท่านสมาชิกสภา
 ร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่าเราได้ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เป็นไปในทางที่เรา มีการปกครอง
 อย่างระบอบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๑๒ ก็มาเห็นได้ว่า
 การที่เขียนไว้ว่าถวายพระพรชำนานแก่พระมหากษัตริย์ทรงเลือก และแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา
 โดยไม่จำเป็นต้องมีการเลือกจากท้องถิ่น และถ้าให้พระองค์ท่านทรงเลือกสมาชิกวุฒิสภา
 แต่งตั้งไปแล้วอย่างไร ข้าพเจ้าเห็นว่าจะทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นขาด
 ความสมบูรณ์ไปบ้าง จึงอยากฟังเหตุผลของท่านสมาชิกสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญว่าท่านระลึกถึง
 ชอ้นไว้บางประการใด

ท่านเหตุผล ที่ควรจะกล่าวไว้ในที่นี้ คือเราได้เห็นคุณองค์ พระมหากษัตริย์ อยู่แล้วตาม
 มาตรา ๕ ในหมวดก่อน คือว่า พระมหากษัตริย์นั้นอยู่ในฐานะที่เป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใด
 จะละเมิดมิได้ ก็เมื่อเราถวายพระพรชำนานให้พระองค์ท่านพิจารณาคัดเลือกบุคคลตลอดจน
 แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภานั้นย่อมมีการปรึกษากิจการบ้านเมือง อีกว่า

การเมืองตนเอง ในการพิจารณากิจการของบ้านเมืองนั้นเราก็คงจะมีกรทำได้เพียงวิพากษ์วิจารณ์ตลอดจนการใช้คำอภิปรายต่าง ๆ นานา นั้นจะเป็นการกระทบกระเทือนถึงพระองค์ท่าน นีประการหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง ทำให้เห็นไปว่าพระมหากษัตริย์นั้นมพระราชาอำนาจเข้ามายุ่งเกี่ยวในการเมืองจนเกินไป ดังนั้นจะทำให้ประชาชนเห็นว่าเราควยพระราชาอำนาจให้แก่พระมหากษัตริย์จนเกินสมควรไป ซึ่งไม่เหมาะสมในระบอบประชาธิปไตย นีประการหนึ่ง

ที่นอกประการหนึ่ง ในส่วนที่ ๔ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญได้เขียนไว้ในส่วนนี้ ข้าพเจ้าสงสัยว่าในส่วนที่เขียนไว้อย่างนั้น ท่านสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญได้มีเหตุผลที่จะชี้แจงให้แจ่มแจ้งประการใดบ้าง ในข้อที่ข้าพเจ้าสงสัยนี้จะกล่าวต่อไปนี้ คือว่าในการให้สิทธิยับยั้ง ในการออกกฎหมายของสภาผู้แทน ในการให้สิทธิยับยั้งของวุฒิสภาที่เขียนไว้ในมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๔ การที่เขียนไว้อย่างนี้เท่ากับคัดสิทธิและเสรีภาพตัดอำนาจอธิปไตยของประชาชนบางส่วนหรือยับยั้งเกินสมควรไป เพราะว่าสภาผู้แทนเราก็คงมีสมาชิกของสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนทั้งชาติ ทั้งประเทศ และกัรัฐธรรมนูญฉบับนี้เองได้บัญญัติว่าอำนาจอธิปไตยนั้นมาจากปวงชนชาวไทย

ที่ปวงชนชาวไทย ได้เลือกผู้แทนของเขามาทำกิจการ ในหน้าที่ ของสภา นี้บัญญัติอย่างนี้แล้ว ก็เหตุใดเล่าท่านสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญจึงได้เขียนตัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากมายถึงเพียงนี้ คือความการยับยั้งกฎหมายที่สภาผู้แทนได้ลงมติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้แล้ว ครั้นไปถึงวุฒิสภาก็การยับยั้งถึง ๑ ปี ถ้าเขียนไว้ให้เวลา ๑ ปี ท่านพิจารณาหรือแปลว่าถาวรประชุมสภาผู้แทนกั วุฒิสภากั ในปีหนึ่ง ๆ นั้นจะมีการประชุมสมัยสามัญสมัยหนึ่ง ๆ หรือวิสามัญ ก็คงไม่เกินครั้งเดียว อย่างที่แล้ว ๆ มาตามปกติให้เวลาด้วยถึง ๑ ปีก็เท่ากับให้เวลา ๒ ปี พ้น ๑ ปีไปแล้วยังไม่มีการประชุมสภา ฯ หรือตราขโดยยังไม่มีการประชุมสภา ฯ การที่จะนำเอากฎหมายที่ถูกลบยั้งมาปรึกษาหารือพิจารณาต่อไปก็จะต้องรอไปจนถึงสมัยประชุมอีก เท่ากับเป็นการยับยั้งถึง ๒ ปี หรือเกือบ ๒ ปี นั้นเอง ตัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสิทธิเสรีภาพของสภาผู้แทนไปมากมาย ในข้อนี้ข้าพเจ้าสงสัย ท่านสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ว่าจะมีเหตุผลมาลบล้างในข้อนี้ ได้ประการใด หรือมี ข้าพเจ้าอยากจะฟังต่อไป ส่วนในเรื่องอื่น ๆ นั้นข้าพเจ้าเห็นว่าเหมาะสมอยู่แล้ว ข้าพเจ้าไม่ขอค้านหรือไม่ขอถาม ขอถามแต่เพียงข้อนี้ก่อน

ขุนประเทศจันนิก (ภูเก็ด) : ข้าพเจ้าขอซักถามสภาวรางรัฐธรรมนุญว่ามาตรา ๘๐ ข้อ ๓ ว่า สมาชิกสภาต้องไม่รับสัมปทานจากรัฐ หรือหน่วยราชการของรัฐ หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นผู้สัญญาจากรัฐ หรือหน่วยราชการของรัฐบาดอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยทางอ้อม ข้าพเจ้ามีข้อสงสัยในข้อนี้ ขยาก็ใครได้รับการขแรง จากสภาวรางรัฐธรรมนุญ ว่าการสัมปทานไฟฟ้า ซึ่งตามกฎหมายนี้ทางเทศบาลต้องเป็นผู้จัดทำ แต่เทศบาลของประเทศไทยรวมทั้งร้อยกว่าเทศบาล กองไฟฟ้าที่มีอยู่ในเขตเทศบาลมีราว ๒๐ แห่งเท่านั้น ส่วนบางเทศบาลนั้นทางรัฐบาลก็ให้สัมปทานให้เอกชนเป็นผู้ทำไป อันนั้นเอกชนที่รับสัมปทานทำไฟฟ้า ต้องอยู่ในบังคับตามมาตราหรือเปล่า ขอทราบเท่านั้น.

นายก เนาวรังสี (นครพนม) : ข้าพเจ้าขอคัดค้านร่างรัฐธรรมนุญฉบับนี้ตั้งข้อเป็น ในเฉพาะส่วนที่ข้าพเจ้ายังมีความข้องใจและคัดค้านไม่เห็นด้วย คือมาตรา ๘๐ ในข้อว่า "สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน" ในอนุ. (๒) ต้องไม่เป็นผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท ที่รัฐหรือหน่วยราชการของรัฐเป็นผู้ลงทุน หรือถือหุ้นมากกว่าร้อยละสิบของหุ้น หรือจำนวนหุ้นทั้งสิ้น ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการตัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งขัดกับหมวด ๓ มาตรา ๔๓ ซึ่งมีความว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการเลือกตั้งที่อยู่ภายในราชอาณาจักร และในการประกอบอาชีพ" เพราะสมาชิกวุฒิสภาและสภาผู้แทนไม่ใช่ข้าราชการประจำต้องทำงานตลอดไป เว้นแต่สมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญ นอกจากนั้นจะต้องมีเวลาที่จะเยี่ยมเยียนราษฎร สำหรับหาข้อสมาชิกสภาผู้แทนแล้ว ต่อไปข้างหน้าอาจถือตั้งเหล่านี้มาเป็นอาชีพ ในเมื่อท่าน เหล่า นั้นมีอาชีพเกี่ยว แก่กิจการนั้น ๆ จริงอยู่ท่านสมาชิกสภาวรางรัฐธรรมนุญคงจะคิดว่าเมื่อให้สิทธิแล้ว กล่าวคือสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนอาจใช้สิทธิพลักดันหรือทำให้เสียความรู้สึกหรือความยุติธรรมอย่างใด ๆ ก็ได้ แต่ว่าสิ่งเหล่านี้รัฐเป็นองค์การอยู่แล้ว เป็นเจ้าหน้าที่อยู่แล้ว จึงไม่น่าจะหวงหวัด และควรคิดว่า การอาชีพเหล่านี้ก็เป็นอาชีพของคนไทยอย่างชัด ๆ เราจะสนับสนุนคนไทยให้มีความดี ชื่นชื่นนี้ เห็นว่ายิ่งดีกว่าที่จะสนับสนุนคนต่างด้าว

ฉะนั้นถ้ามีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างในการที่จะจัดการควบคุมไม่ได้ อาจนึกว่าเรือดัมในหนอง
 ทองจะไปไหน ข้าพเจ้าเห็นอย่างนี้ หนึ่งข้อ ๒ มาตรา ๘๗ ข้าพเจ้าขออ่านด้วยบทท่อน้อย
 ความว่า “การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ให้เลือกเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตาม
 ผลสำรวจสำมะโนครัวครั้งสุดท้าย หนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทน หนึ่งคน
 ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
 ในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้ง
 สมาชิกสภาผู้แทน ในจังหวัดนั้น เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวน ราษฎรทุก หนึ่ง แสน ห้า หมื่น
 คน เศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นคนถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่านั้น ให้นับเป็นหนึ่งแสน
 ห้าหมื่น ” รวมความว่าตามมาตรานี้ให้มีจำนวนราษฎรหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อผู้แทนหนึ่ง
 คน ในข้อนี้ข้าพเจ้าก็เห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เราย่อมทราบอยู่แล้วว่ารัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้ทำให้สามัญสำนึก เห็นว่าเป็น การตัดสิทธิ์หรือทำให้ประชาธิปไตย ร้อยหรือ
 ไปเพียงใด ยกตัวอย่างก็ว่าประชาธิปไตยเป็นของปวงชนได้ แต่ว่าในรัฐธรรมนูญ
 ฉบับนี้เมื่อพิจารณาโดยตั้งต้นแล้วเราจะเห็นว่าประชาธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทยทั้งหมด
 ๓๐๐ เปอร์เซนต์ หรือถ้าพิจารณาถือว่าอำนาจธิปไตยในรัฐธรรมนูญนี้มาได้ ๒ ทาง
 ทางหนึ่งมาจากพระมหากษัตริย์ เช่นมาตรา ๖ เป็นต้น เป็นอำนาจที่จะกระตุ่นเตือน
 ชาวไทยให้ระลึกลงนับแก่เสมอ แล้วอันที่ ๒ องคมนตรี และอันที่ ๓ การตั้งวุฒิ
 สภา เป็นอำนาจพระมหากษัตริย์ แล้วอำนาจที่มาจากปวงชนชาวไทยนั้นมาได้
 ด้านสมาชิกสภาผู้แทนฝ่ายเดียว แล้วกันเราต้องการประชาธิปไตยอันดียิ่งก็ควรจะได้ฟัง
 เสียงประชาชนให้มาก ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นว่าควรที่จะลดจำนวนราษฎร หนึ่งแสนคนต่อ
 ผู้แทนหนึ่งคน เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนมีจำนวนเพิ่มขึ้นตามสมควร ทั้งนี้ก็เป็นการที่จะทำ
 ให้ราษฎรเจ้าของอำนาจนั้นมีความอ่อนอกอ่อนใจว่าอย่างไรเสียผู้แทนราษฎร ผู้แทนของตัว
 ก็เข้าไปนั่งในสภาตั้ง ๒ ใน ๓ แล้ว เช่นนี้ความอ่อนอกอ่อนใจของราษฎรก็จะตื้น
 คราวนี้ข้อ ๓ ข้าพเจ้ามีความสงสัยขอคัดในมาตรา ๘๒ ในมาตรา ๘๒ และอนุ(๑)
 มีว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
 ในวันเลือกตั้ง ” ข้าพเจ้าเห็นว่าตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกำหนดอายุ ๓๐ ปีนั้นสูง
 เกินไป เพราะเหตุว่าตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ ก็ยังกักกันอายุไว้เพียง ๒๕ ปีเท่านั้น

จริงอยู่ ท่านสมาชิกรัฐสภาของรัฐธรรมนุญคงจะใคร่ตรวจดูถนัดแลเห็นว่า อายุ ๓๐ ปี เป็นที่
 อนุมัติตามแบบอย่างต่างประเทศบ้าง และอยู่ในวัยมีความระมัดระวังซึ่งใจได้บ้าง แต่ทั้งจริง
 บรรลุการศึกษาจะตามประมวลกฎหมายแพ่งกิติ การกำหนดพระชนมายุของพระมหากษัตริย์
 กิติในสภาเราในกษัตริย์บอญอยู่แล้วว่า ผู้ที่มีอายุในป็นนัยบอญกิติชบอดช้อยอยู่แล้ว และท่าน
 สมาชิกสภาของรัฐธรรมนุญก็ดูแข็งแรงแก่กระจางเป็นที่เข้าใจ ไม่เป็นที่สงสัยใคร่รับกันอยู่
 ทั่วไปแลดูเหมือนว่า บุคคลบรรลุการศึกษาจะมีความรับผิดชอบเต็มที่ ก็เหตุไฉนเล่าจึงกำหนด
 ผู้รับเลือกตั้งสูงเช่นนั้น และกำหนดไว้ ๒๓ ปี และก็ไม่มีปรากฏมีการเสียหายอะไร ส่วน
 การที่ทำการยุบสภาในบางครั้งนั้น ก็มีโดยกบฏเหตุว่า อายุคำทำให้เกิดการยุบสภา
 อาจเป็นด้วยเหตุอื่น ข้าพเจ้าเห็นว่า เราควรจะมีเขตทางไว้ให้กว้าง ๆ เพื่อว่าผู้คนที่
 อายุเกินกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปเข้าสมัครรับเลือกตั้งเข้ามา ได้คะแนน ดีกว่าคนอื่น ๆ
 ก็ต้องนับว่าเขาเป็นคนที่วุฒิพิเศษ หรือมีบุคคลพิเศษเป็นทนายชมชอบของประชาชน
 พลเมือง เขาอาจถึงขนาดจึงได้รับเลือกตั้งเข้ามา ตามประวัติที่ข้าพเจ้าทราบดี กษัตริย์
 มีความสามารถตั้งแต่เยาว์วัย หรือมีบุรุษบางคนที่มีความสามารถตั้งแต่อายุยังน้อยก็มี
 เพราะฉะนั้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีอายุน้อยที่มีบุคคลลักษณะเข้ามาเป็นผู้แทน ในอนาคต
 บ้าง แปลว่าอายุยังไม่ถึง ๓๐ ปีบริบูรณ์มีสิทธิ์เข้ามาเป็นนักรการเมืองได้เพื่อประโยชน์
 ให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนพลเมือง แลคนที่อายุ ๓๐ ปียังไม่สามารถจะเป็น
 นักรการเมืองได้ก็มี ส่วนที่เขียนไว้ว่า อาจไม่ไหวบียงซึ่งใจ เรามีบุคคลผู้เจริญด้วย
 วิชาอยู่แล้ว คือท่านสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ที่ระบียง จึงไม่ควรวิตกในข้อนี้

ลำดับต่อไป ข้าพเจ้าขอคำในมาตรา ๘๓ ข้อ ๒ ในข้อ ๒ ความว่า
 “บุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการประจำมาแล้ว และได้พ้นจากตำแหน่งราชการประจำมายัง
 ไม่ถึงหนึ่งปี ในวันเลือกตั้ง แต่บทบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้จำเป็นต้องเข้ารับราชการ ตาม
 บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ” เข้าใจว่าเป็นพระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร ข้อ
 นี้เป็นเรื่องกติกกันและเป็นการคดีสิทธิ์ คือบรรดาบุคคลที่เป็นข้าราชการประจำซึ่งมีความ
 ประสงค์จะเล่นการเมือง อีกส่วนหนึ่งบุคคลต้องยอมรับกันอยู่แล้วว่าอันวิถีทางการเมือง
 นั้นยอมมหาทางที่แน่นอนมิได้ จึงอยู่อายุของสภาแต่ละสมัยกำหนดไว้ครั้งละไม่เกิน ๔ ปี
 แต่เป็นได้เสมอไปหรือ อาทิ กาลเวลาที่ผ่านพ้นมาแล้วด้วยยอมเป็นทรับกันอยู่ในตัวแล้ว

สัมมติว่าข้าราชการคนหนึ่งต้องการจะเล่นการเมือง เมื่อคำนวณอายุของสภายุ่งอีก ๑ ปี
 ก็ลาออก แต่ยังไม่ถึง ๓ ปี สภานันท์ถูกยุบเสียแล้ว เช่นนั้น ข้าราชการผู้นั้นก็ไม่มี
 โอกาสที่จะสมัครได้ เป็นการแสดงให้เห็นว่า การที่ข้าราชการผู้นั้นไม่มีโอกาสที่จะสมัคร
 ได้ เป็นการทให้เห็นว่าการคาดคะเนนั้นเป็นเรื่องที่เราจะถือเป็นสิ่งที่เชื่อมั่นไม่ได้ เพราะ
 คนที่ลาออกจากราชการนั้น ราชการก็ถือว่าเป็นอาชีพส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้นผู้ที่
 ต้องลาออกจากราชการก็จำเป็นต้องเสียสละอาชีพเดิม การที่จะสมัครในทุกคนย่อมทราบดีว่า
 เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน บุคคลซึ่งเป็นตัวเก่งที่อาจจะได้กลับไปโดยที่ไม่อาจจะได้ รวมความ
 ว่าข้าราชการประจำจะสมัครเล่นการเมืองแล้วก็ยอมเสี่ยงภัยอย่างที่สุด ถึงกับจะต้องคิด
 เสียว่าสามารถที่จะชุดหลุมฝังศพของตัวเองได้ จึงได้กล้าเล่น เจตนารมณ์ที่กำหนดเวลาไว้เช่น
 นั้นข้าพเจ้าเกรงว่าจะใช้สิทธิพลในการเลือกตั้งเป็นไปในทางที่ไม่สุจริตก็ได้ การใช้สิทธิพล
 นั้นข้าพเจ้าว่าจะไม่ได้ผลเสมอไปนัก อาจขึ้นอยู่กับความรักใคร่สนับสนุนมากกว่า เพียงแต่
 ไม่มีอำนาจหน้าที่อยู่ในจังหวัดซึ่งตนสมัครอยู่ก็พอสมัครอยู่แล้ว การที่ไม่จำกัดเวลา
 ข้าหรือเรื่องไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลที่จะทำใหราษฎรเชื่อถือ ในการที่จะเป็น
 ปากเสียงแทนราษฎรจะคุ้มกันสิทธิเสรีภาพของราษฎรได้หรือไม่ นั้นเราย่อมจะได้ยินได้
 ฟังบ่อย ๆ ว่าข้าราชการบางคนถูกปลดหรือไล่ออกก็มี การที่ถกกันข้าราชการเช่นนี้เป็น
 การคัดค้านรอนสิทธิ ตามมาตรา ๒๗ ว่าด้วย สิทธิเสรีภาพของบุคคลชาวไทย ทันทว่า
 ถึงมาตรา ๓๐๔ มาตรา ๓๐๕ นั้นข้าพเจ้ามีข้อที่ไม่เห็นด้วยในวรรคต้นและวรรคที่สอง
 คือมาตรา ๓๐๔ “ประชาชนและรองประชาชนผู้มีสิทธิดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือก
 ประชาชนและรองประชาชนผู้มีสิทธิใหม่ ซึ่งจะต้องกระทำเมื่อถึงคราวที่ทำการเปลี่ยนสมาชิก
 ึ่งหนึ่ง

ประชาชนและรองประชาชนผู้แทนดำรงตำแหน่งจนถึงสิ้นอายุของสภา หรือมีการ
 ยุบสภา”

ข้อนี้ถ้าเราจะรวมความก็หมายความว่า การ เลือก ตั้ง ประ ชา น หรือรองประชาชนนั้น
 ประชาชนสภาและรองประชาชนผู้แทนจะต้องดำรงตำแหน่งอยู่จนถึง ๔ ปี คือดำรง
 ตำแหน่งจนถึงสิ้นอายุของสภา ถ้าไม่มีการยุบสภาแล้วประชาชนสภาหรือรองประชาชน
 ก็ต้องดำรงตำแหน่งอยู่ ๔ ปี ทันทเมื่อค้ำ ึ่ง การ ตั้ง ประ ชา น และรองประชาชนตาม

รัฐธรรมนูณฉบับก่อนกับบัญญัติไว้เช่นนั้น ต่อมาก็ปรากฏว่าได้เปลี่ยนมาเรื่อยและอยู่ในสมัยประชุมสามัญ ครั้งที่ ๑ ในการที่เปลี่ยนนทรามว่ากำหนดให้ประธานและรองประธานดำรงตำแหน่งสิ้นอายุของสภานั้น เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของสภา ทั้งนี้บทระหนกอยู่ทั่วไปแล้วว่า การประชุมจะดำเนินไป ด้วย ความราบรื่นหรือเรียบร้อยจะ ต้องอาศัยประธานเป็นประการสำคัญที่สุด ถ้าคราวใดได้ประธานที่มีคุณิ และความสามารถทุกประการแล้วการประชุมนครวณสมัยนั้น ก็บังเกิดผลรวนเร็วเรียบร้อยและรวดเร็ว เพราะ ฉะนั้นประธานต้องเป็นผู้ที่มองคคุณผู้ ใหญ่ประจำปราศจากอคติ มีอุบนิสสัยใจคอโอบ ออมอารีย์ มีคุณเป็นทเชอต่อได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ และสุดท้ายขอให้ จำชื่อและหน้าสมาชิกให้แม่นยำไว้ด้วย บางคราวท่านประธานสภาอาจไม่รู้จักชื่อและ จำหน้าไม่ได้ และบางทีอยู่ไม่ตลอดสมัย การให้ประธานอยู่ในตำแหน่งจนสิ้นอายุสภา นั้น การเลือกประธานอาจเหมาะสมสมัยหนึ่ง และไม่เหมาะสมอีกสมัยหนึ่ง ก็เป็นการ ขากแก่การ แก้ไขทำให้เกิดการเล่น พรรค เล่น พรรค ควรได้ประธานที่จัดการเล่นพรรค เล่นพรรคนี้จะทำให้สภาเกิดอลเวง ตลอด ๔ ปี ข้าพเจ้าขออำนมาตรา ว่าคววเลือก ประธานคราวละสมัย ๆ ต่อมาถึงมาตรา ๓๒๔ นี้คือว่า พระราชบัญญัติที่จะต้องยับยง โดยบทบัญญัติมาตรา ๓๓ นั้น เมื่อเวลา ๑ ปีล่วงพ้นไปแล้วนับแต่วันทคุณสภาสร้าง พระราชบัญญัติกลับคืนมายังสภาผู้แทน สภาผู้แทนอาจนำร่างพระราชบัญญัตินั้น พิจารณาใหม่ก็ได้ ในชอนมีสมาชิกผู้ม้เกียรติได้ชกถามแสดงข้อข้องใจไว้แล้ว ฉะนั้น ข้าพเจ้าจะไม่กล่าวข้าชาก่อ แต่ว่าจะขอเรียนพอเป็นข้อสังเกดไว้ด้วยว่าเท่าที่ท่ามาแล้ว นั้นแม้แต่ว่าพระราชบัญญัติจะออกไปไม่ถึง ๑ ปี ก็จะมีเสียงบ่นว่าชกช่าเหลือเกิน แล้ว ถ้ากำหนดพระราชบัญญัตินั้นกว่าจะออกไปหนึ่งกั ยังจะดำช่าไปใหญ่ แต่ว่าพระราช บัญญัติใดเกี่ยวกับการเงินในรัฐธรรมนูณบอกไว้ว่าพิจารณาได้ทันที แต่ส่วนที่เมเกี่ยวข้อง กับการเงินนั้นถ้าหากว่าเป็นความเดือดร้อนของราษฎรแล้วคว่าพระราชบัญญัติจะออกไปได้ ก็เป็นเวลา ๑ ปี หรือเมื่อเวลาประชุมสมัยสามัญครั้งหนึ่ง วิสามัญครั้งหนึ่งก็จะเป็น ๒-๓ ปี อย่างที่สมาชิกผู้ม้เกียรติได้กล่าวไว้แล้วนั้น นี้เป็นการตรอนทอนสิทธิของ ราษฎรส่วนหนึ่ง เข้าสู่สภามากกว่าถ่วงจะสูงงักใหม่ ในข้อคคค้านของข้าพเจ้ามีรวม ทั้งหมด ๖ มาตรา คือ ๑. มาตรา ๗๐ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ๒. มาตรา ๗๗ ๓. มาตรา ๗๘

ข้อ ๔. มาตรา ๒๓ ข้อ ๒ ๕. มาตรา ๒๔ ๖. มาตรา ๒๕ ก่อนจบขอเรียนข้อสังเกตไว้ว่าการที่สมาชิกสภาว่าง รัฐธรรมนูญเสนอร่าง รัฐธรรมนูญมาให้สภาวินิจฉัยนั้นขอให้ข้าพเจ้าได้บุคคลอิสระฐานอีกเล็กน้อยเพื่อสรุปความเห็น คือว่ารัฐธรรมนูญนี้เป็นของปวงชนชาวไทยทั้ง ๓๒ ล้านแล้วส่งเข้ามาให้รัฐสภาเพื่อพิจารณาจะเอาหรือไม่เอา แต่ว่าในข้อสังเกตเหตุการณ์ตั้งแต่วันแรกจนกระทั่งถึงวันซึ่งเป็นวันที่ทบทวนมาแล้วแต่เราจะนับได้ว่ามีผู้สนับสนุนรัฐธรรมนูญสักกราย และมีผู้คัดค้านกราย แต่ว่าการสนับสนุนและการคัดค้านนั้น มิได้เป็นเพียงซักถามหรือถกเถียงกับการคัดค้านเท่านั้น มูลฐานนั้นเกี่ยวกับปฏิกริยาซึ่งได้เกิดขึ้นนั้นคืออะไร ขอประทานโทษ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะได้ออกไปนอกหมวดสักเล็กน้อย.....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ข้าพเจ้าคิดว่าคำอภิปรายของท่านนั้นออกนอกหมวดคนเสียแล้ว ก็เมื่อออกนอกหมวดดังนี้ ก็ขอให้ท่านเข้าในหมวดนี้ อย่างที่ท่านได้ทำมาในตอนต้นนั้น เป็นการถูกต้องแล้ว

นายถู่ เยาวรังสี (นครพนม) : ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านประธาน ฯ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอขอรบรัด คือรัฐธรรมนูญเปรียบเสมือนบุคคลอิสระฐานแล้ว ก็เหมือนสภาว่างรัฐธรรมนูญซึ่ง

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คือไม่ใช่อย่างนั้น วาระนี้เป็นวาระที่จะพิจารณาคัดค้านได้ในหมวด ถ้าออกนอกหมวดก็เป็นการผิดกรพิจารณา เพราะฉะนั้นขอให้เข้าอยู่ในหมวดเฉพาะหน้าที่กล่าวอ้างนี้

นายถู่ เยาวรังสี (นครพนม) : ข้าพเจ้าขอบคุณท่านประธาน ฯ เพราะฉะนั้นในการคัดค้านของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าตามที่ท่านสมาชิกสภาว่างได้เสนอมติรัฐธรรมนูญนั้นมากนับว่ามขอดี ๆ มาก แต่ว่าก็มีข้อที่รู้สึกว่าจะสะกิดใจหรือเป็นข้อที่ข้องใจของบรรดาสมาชิกอยู่บ้างเล็กน้อย นับว่าในจำนวนนั้นมาก และของที่ดีแล้วนั้นว่าได้มาถึงสี่ และที่ยังข้องใจนั้นจำนวนหนึ่ง คือข้อหนึ่งถึงข้อหก ถ้าจะเปรียบเทียบได้กับความงาม

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ใช่ เมื่อท่านอภิปรายนอกเหนือหมวดไปบ่อยๆ อย่างนี้ ข้าพเจ้าก็ไต่ทวงท่านและขอรับของท่าน เช่นนี้ท่านก็ควรจะอยู่ในระเบียบ แล้วก็วาระของท่านเป็นวาระที่จะคัดค้าน เมื่อจบความมุ่งหมายในการที่จะคัดค้านแล้ว เช่นนี้ก็นำจะยุติได้ถ้าออกนอกไปอีกอย่างนี้

นายกู่ เนาวรังสี (นครพนม) : ขอมพระคุณท่านประธาน ฯ เพราะว่ามีน้องขึ้นมาแล้วได้พูดคราวนี้เป็นครั้งแรก ก็เลยอยากจะพูด ถ้าท่านประธาน ฯ ห้าม ท่านประธาน ฯ เคารพในระเบียบข้อบังคับ ข้าพเจ้าก็จะขอยุติไว้เพียงเท่านี้

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ต่อไปเป็นเรื่องของผู้สนับสนุน ให้สภาร่าง ฯ ข้างก่อน

หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) : สภาร่าง ฯ ขอชี้แจงในข้อสงสัยของท่านที่ได้อ่านมาแล้ว คือข้อแรกที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องได้อ่านว่า รัฐธรรมนูญนี้เป็นของทุกคน สภาร่าง ฯ เห็นข้อบด้วย และเพราะเหตุนี้คนที่คิดว่าจะเอาให้พอใจคน ๑๘ ล้านเป็นการยาก บางคนมีความคิดในทางที่จะเป็นสหรัษฎิม ทางซ้ายก็มี ทางขวาก็ เพราะฉะนั้นการที่ร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นกลางเพื่อจะให้รับไปได้ แต่จะให้พอใจคน ๓๘ ล้านก็เห็นจะเหลือวิสัย แล้วที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องว่า รัฐธรรมนูญในโลกนี้ไม่มีที่จะให้เป็นที่พอใจทุกคนได้ เพราะฉะนั้นอยากจะเรียกว่าเป็นสิ่งธรรมดาในการร่างรัฐธรรมนูญไม่สามารถจะให้ความพอใจแก่คนทุกคนได้ ข้าพเจ้าอยากจะกล่าวถึงความสำคัญข้อ ข้อที่ท่าน สมาชิกผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย สงสัย กันหนักหนาเกรงว่าร่างรัฐธรรมนูญจะเป็นการก้าวถอยหลัง เนื่องจากเหตุว่าให้อำนาจผู้พิพากษาไปสักหน่อย และอีกข้อ หนึ่งก็คือว่า ปัญหาเกี่ยวกับ การที่ตัดสินคดี สมาชิกไม่ให้รับพระ โยชน จากรัฐ ตามมาตรา ๘๐ ข้อหนึ่ง แล้วนอกจากนี้ยังมีปัญหาทางเกี่ยวกับอายุและข้าราชการประจำที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก รวมตลอดถึงการยังกฎหมาย ๕ ปีจะเกินไป ข้าพเจ้าจะพยายามอธิบายเป็นข้อ ๆ ไป

ในเบื้องต้นปัญหาเกี่ยวกับสภาเป็นปัญหาสำคัญ เราจะต้องเลือกเอาว่าในร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่าง ฯ ได้ได้เขียนกันอย่างหนักว่าควรจะมีสภาเดียวหรือ ๒ สภา แต่เมื่อได้ตกลงให้มี ๒ สภาแล้ว ก็ต้องให้มีไปตามเรื่องของมัน คือให้สภาสูงเป็นสภาที่ขมขื่น ใช้อย่างจริงจัง ไม่ใช่มีอำนาจในทางตอแย ที่ได้ตกลงกันมาอย่างนั้น เพราะฉะนั้นเพื่อจะดำเนินไปตามนั้นจึงร่างมาในรูปนี้ คือเพิ่มอำนาจให้บ้าง แต่ว่าอำนาจใด ๆ ที่สภาสูงเกี่ยวข้องที่เรียกว่าอำนาจการเมือง โดยเฉพาะอำนาจที่ให้ความไว้วางใจแก่รัฐบาลซึ่งมีปรากฏในรัฐธรรมนูญปี ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ทางสภาร่างรัฐธรรมนูญไม่

ยอมให้มีส่วนเกี่ยวข้องในการตั้งหรือถอดถอนรัฐบาลเป็นอำนาจทางการ เมืองจึงได้คัดออก
 ไป เมื่อไม่มีอำนาจในการเมืองแล้วก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีอำนาจเพียง ทางสภาว่ารัฐ
 ธรรมนูญเห็นว่าเราไม่น่าจะยอมไปไม่ให้อำนาจบ้างได้จริงจึงได้เพิ่มขึ้น เหตุผลที่จะให้
 ยับยั้งกฎหมายมีเหมือนกัน ท่านสมาชิกได้กล่าวว่ามีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย
 เป็นของประชาชน แต่ไม่ใช่เป็นของสภาผู้แทน ไม่ใช่ของผู้แทน ผู้แทนเป็นผู้แทนของ
 ปวงชน เราที่นั่งอยู่แทนเขาต่างหาก บางทีเราทาบไม่ได้ว่าสภาผู้แทนอาจออก
 กฎหมายที่ผิดต่อมติของประชาชน เราเถียงไม่ขึ้นเพราะว่าบุคคลเป็นอันิจจัง ความคิด
 ความอ่านของบุคคลเราอาจผิดกันได้ทั้งนี้ การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการยับยั้ง
 ชงกันและกัน สภาคอยยับยั้งรัฐบาล รัฐบาลยับยั้งสภาเป็นต้น แล้วตุลาการก็ยับยั้ง
 ชีตระไม่ให้รัฐบาลเกี่ยวข้องได้ แต่ในเวลาเดียวกันกฎหมายตุลาการคอยควบคุมเป็นเรื่อง
 กฎหมายยับยั้ง นี้นี่เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็เนื่องมาจากสัญญาชาติญาณของ
 มนุษย์เราซึ่งไม่ไว้ใจในผู้ที่มีอำนาจเกินไป สภาผู้แทนหรือวุฒิสภา ก็หรือพระมหากษัตริย์
 กิติ หรือว่าศาลกิติ รัฐบาลกิติ อาจจะต้องกระทำผิดทั้งนั้น เพราะฉะนั้นในรัฐธรรมนูญ
 จึงเขียนยับยั้งไว้ดังนี้จึงเกิดสภาขึ้นสองสภา คือสภาสูงและสภาล่าง สภาสูงเป็นผู้คอยยับยั้ง
 สภาล่าง สภาล่างไม่ใช่เป็นของปวงชน แต่ไม่ได้เป็นผู้แทน ผู้แทนเป็นแต่ผู้ใช้ แล้ว
 การใช้ก็ต้องใช้ด้วยดี และจะใช้ด้วยดีก็ต้องมีเครื่องมืดยับยั้งคืบ เนี้จึงมีมันเป็นอย่างดี
 สภาว่ารัฐธรรมนูญได้ตกลงกันมานานแล้ว และได้ตัดอำนาจที่เกี่ยวกับการเมืองของ
 วุฒิสภาออกเสีย ซึ่งเท่ากับวุฒิสภาเสียอำนาจไปอย่างใหญ่หลวง แต่ก่อนนั้นวุฒิสภา
 สามารถจะเอารัฐบาลออกหรือเข้าก็ได้

แต่เดี๋ยวนี้เอาออกไม่ได้แล้ว คงเหลือแต่อำนาจยับยั้งอย่างเดียว ไม่ผิดกับรัฐ
 ธรรมนูญปี ๒๔๗๕ จะผิดกันแต่เวลาเท่านั้น แต่ก่อน ๓ เดือน แต่เดี๋ยวนี้หนึ่ง แต่ก็คง
 ไม่ถึงกับทำให้ประชาธิปไตยถอยหลัง สภาว่ารัฐธรรมนูญเอาอำนาจแต่งตั้งไปเสียแล้ว
 เพราะว่าอำนาจนั้นควรเป็นอำนาจของสภาผู้แทนเท่านั้น ส่วนวุฒิสภาควรเป็นแต่เพียงอำนาจ
 ยับยั้งเท่านั้น ปัญหาจึงมีว่าในการแต่งตั้งวุฒิสภา พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ซึ่งมีท่าน
 สมาชิกหลายคนซึ่งใจว่าจะทำให้ประชาธิปไตยถอยหลัง แต่ความจริงรัฐธรรมนูญฉบับ
 ชุกราวว่าพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งเหมือนกัน ผิดแต่อำนาจรัฐมนตรีเป็นผู้มีสนอง

แต่ตามรัฐธรรมนูญใหม่ ให้ประธานขององคมนตรีรับผิดชอบ เพราะแต่ก่อนนั้นเราจะเห็นว่า การที่ให้การเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องในการแต่งตั้งวุฒิสภา เราจะไม่ได้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญแท้จริง จะได้แต่เนักการเมืองเข้ามา เพราะรัฐบาลเป็นเนักการเมืองก็ต้องเอาเนักการเมืองเข้ามาในสภาสูง สภาสูงก็กลายเป็นสภาของเนักการเมืองไป ข้าพเจ้าไม่เห็นอย่างนั้น เราต้องการผู้ที่มีความรู้ความชำนาญตกเตอนสติ ไม่ให้อำนาจอะไรมากนักนอกจากเตอนสติเท่านั้น ส่วนอำนาจในการเงินนั้นไม่มีอำนาจขยับยั้งได้อย่างที่สมาชิกผู้ม่เกี่ยวข้องได้กล่าวแล้ว อำนาจแต่งตั้งเนาสภาวุฒิสภามันวุฒิสภาวุฒิสภาคิดว่าจะให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งหรือจะให้ราษฎรเลือกตั้ง แต่ในที่สุดเราก็คิดว่าเมื่อเราได้ตกลงว่าจะใหม่ ๒ สภา และโดยเฉพาะสภาสูงให้เป็นสภายับยั้ง ไม่ใช่สภาการเมืองแล้วก็ควรแล้วที่จะให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งอย่างของอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นแม่ประชาติปไตย เขาก็ใช้วิธีนี้ เพราะถ้าให้ราษฎรเลือกตั้งก็จะเป็นสภาการเมืองไปเหมือนกัน เพราะฉะนั้นถ้าให้ราษฎรเลือกตั้งแล้วเราไม่ให้อำนาจถอดถอนหรือแต่งตั้งเขา แล้วเขาก็จะอ้างได้ว่าเขาราษฎรก็เลือกตั้งมาเหมือนกันทำไมไม่ให้อำนาจเขามาบ้าง เราจึงให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงแต่งตั้ง และแต่งตั้งๆ ที่พระมหากษัตริย์แต่งตั้งมาแล้ว สมาชิกวุฒิสภาทุกคนก็ถือว่าเป็นผู้แทนของปวงชน นี่เป็นหลักของงาน สมาชิกวุฒิสภาจะถือว่าเป็นแต่ผู้แทนพระมหากษัตริย์ไม่ได้ เมื่อแต่งตั้งมาแล้วสมาชิกวุฒิสภาทุกคนย่อมเป็นอิสระทันทีที่จะใช้ความคิดความเห็นของตน แม้วางใจความคิดความเห็นนั้นจะเป็นการขัดต่อความประสงค์ของราษฎร สมาชิกวุฒิสภาพระมหากษัตริย์ได้แต่ทรงแต่งตั้ง เมื่อท่านทรงแต่งตั้งแล้วภายใต้ทรงไม่เป็นที่พอพระทัยจะถอดถอนก็ได้ นี่เป็นหลักประกันของเขา แม้ว่าพระมหากษัตริย์จะทรงใช้พระราชอำนาจแทนปวงชนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาบ้างในสภาสถิต แต่ภายใต้ทรงไม่เป็นที่พอพระทัยจะถอดถอนก็ได้ นักถ้อยว่าเป็นหลักประกันพอสมควร แต่เรื่องอำนาจนั้นต้องควรแตกต่างกันบ้าง มิฉะนั้นแล้วจะใหม่ ๒ สภาทำไมและจะถือว่าเป็นสมาชิกสภาสูงสภาล่างได้อย่างไร ฉะนั้นอำนาจจึงควรให้แตกต่างกันบ้าง

ที่นั่นสมาชิกผู้หนึ่งบอกว่า ถ้าเผื่อจะออกกฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนเห็นด้วยทั้งหมดร้อยเปอร์เซนต์ คือ ๑๒๐ คนเห็นด้วยกันทั้งหมด ทนกฎหมายนี้ไปถงพระมหากษัตริย์ และถงวุฒิสภา รัฐสภาจะต้องมาปรึกษากันใหม่ แต่วุฒิสภาเห็นด้วยในการวุฒิสภาถง ๑๐๐ คน คือไม่เห็นชอบด้วยกับกฎหมายอย่างนั้นแล้วจะเป็นอำนาจอับปไตย

มาจากปวงชนได้อย่างไร และกฎหมายจะไม่รอด ตามที่ท่านสมาชิกยกตัวอย่างมาดู เหมือนจะไม่ไกลสักหน่อย ความจริงวุฒิสภาจะรวมหัวกันทั้งหมดนั้นเป็นไปได้ ความคิดของคนเราย่อมมีความเห็นแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นจะเป็นไปได้ยากในเรื่องที่จะมีความเห็นต่อกันทั้งหมดร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่มี เพราะฉะนั้นยอมเป็นไปไม่ได้ และรัฐธรรมนูญก็ได้บอกไว้ถึงกรที่ประชุมร่วมกัน ในเมื่อพระมหากษัตริย์วัดก็จะต้องใช้ ความวินิจฉัยอย่างถึถอง และสมาชิกทั้งสภาจะต้องออกเสียงเป็นจำนวนมาก แต่ผลของการยับยั้งไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอะไรก็แล้วแต่ที่จะให้เต็มไปถึร้อยเปอร์เซ็นต์ยอมเป็นไปไม่ได้แน่นอน แต่จะเป็นไปได้ก็อาจมีอะไรที่ไม่ดีบางอย่าง ซึ่งอาจไม่ถูกแต่กาลเทศะหรือเล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกจะไม่เห็นชอบด้วยทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ของเราก็จริงนนั้นเป็นการตรงกันข้าม ที่จะไม่เห็นด้วยในบางส่วนนั้นโดยมากจะมีเพียง ๑๐ เปอร์เซ็นต์หรือ ๒๐ เปอร์เซ็นต์เป็นอย่างมาก แต่ที่บอกว่าจะไม่เห็นด้วยทั้งหมด ๓๐๐ เปอร์เซ็นต์นั้นเป็นไปไม่ได้ และการที่กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการยับยั้งเท่านั้นไม่ใช่จะล้มหลักการไว้ หรือไม่ใช่จะเป็นการถอยหลังเข้าคลอง แต่เห็นว่าสมควรจะเป็นอย่างนี้ อย่างประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่บทแห่งกฎหมาย เขายั้งให้อำนาจการยับยั้งเป็นเวลาถึง ๒ ปี แต่เขาไม่ถึอ่าเป็นการถอยหลังเข้าคลอง และเราก็เป็นประชาธิปไตยอย่างแบบเขาก็ไม่น่าวิตกอะไร ความจริงระเบียบจะต้องเป็นอย่างนั้นไม่อย่างนั้นวุฒิสภาจะทำอะไรไม่ได้ และก็จะเป็นการตอแยเปล่า ๆ เหตุผลในการที่สภาร่าง ฯ ขยายเวลานักเนื่องจากเห็นว่าการเมืองของเรามีพรรคมีพวก ซึ่งอาจจะมีการรุนแรงในเรื่องการตีโต้ระหว่างฝ่ายหนึ่งกับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งฝ่ายที่มั่งเสียงข้างมากอาจจะออกกฎหมายย่อย ๆ ไปใช้หรือกฎหมายที่จะไปทางซ้ายหนักไป ไปทางขวาหนักไปบ้าง และความจริงสภาร่าง ฯ ก็พยายามที่จะเขียนให้ดีที่สุด แต่ก็บ่งกันในการที่จะออกกฎหมายหนักไปทางขวาที่สุด ซ้ายที่สุด บนที่สุด เมื่อไปทางนี้แล้ววุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยก็ได้เตือนสติไว้ว่าควรจะทำใจให้ดี ๆ หรืออะไรต่ออะไร ๆ เพราะฉะนั้นจึงเห็นเวลา ๑ ปีนี้เหมาะสม และเมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปก็จะเป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง และในการยับยั้งของวุฒิสภาคงไม่ยับยั้งไปโดยพลการ เพราะความรับผิดชอบจะตกอยู่กับวุฒิสภาในเมื่อยับยั้งไม่ถึ เพราะฉะนั้นกฎหมายของเราที่จริงวุฒิสภาไว้ขัดกันไป ๑ ปี ก็ควรจะถูกค่า ไม่ใช่สภาผู้แทน ท่านผู้เต้าผู้แก่อาจเป็นท่านก็ได้ เพราะฉะนั้นท่านผู้เต้าผู้แก่อาจรับผิดชอบของท่าน ต่อไปจึงจะต้องรับผิดชอบมากกว่านั้น ก่อนนี้ ๓ เดือน ต่อไปนี้ ๑ ปี ถ้าไว้

มันตงบักเกือบแปะ ยี่งก่วนัน มีกรรมกริกว เมื่อกฎหมายเกิดขัดแย้งก็อาจเข้าในสภาฯ ก็ได้
 หมายควมว่าสภาฯ ประชุมเสร็จ เรื่องสมัยประชุมเนั้น ขอยกตัวอย่าง ถ้าเผื่ออยู่ในสมัย
 ประชุมไม่ถึง ๒ ปี เราจะไปยกตัวอย่างทำไม ยกก็เป็นไปไม่ได้ เราเขียนรัฐธรรมนูญก็เพื่อ
 ใช้กับเหตุการณ์ปกติ ทุนมาตราต่อไป ก็คือปัญหาที่ท่านสมาชิกท่านหนึ่งกล่าวว่า ใน
 มาตรา ๘๘ เขียนมาอย่างนี้ ทำให้ท่านคิดว่าประชาธิปไตยไม่ใช่มาจากปวงชนชาวไทย
 เพราะเหตุว่ามีในหลวงทำไม ทำไมไม่ให้ประชาชนว่ากันเอง นี่เป็นเรื่องยาก เพราะความ
 จริงประเทศอังกฤษมีพระเจ้าแผ่นดิน เขาก็ถือว่าเป็นประชาธิปไตยอย่างนี้ แล้วเราไม่รู้จักเอา
 อะไรมาเปรียบ แล้วท่านถามว่าองค์มนตรีทำไม ท่านจะเห็นได้ว่า เทียบเคียงกับรัฐ
 ธรรมนูญปัจจุบันแตกต่างกัน ได้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว อภิรัฐมนตรีตามความหมาย
 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวมีอำนาจที่จะว่ากระทรวงได้ ออกพระราชกฤษฎีกาได้ อันนี้
 เราตัดอำนาจหมดไม่มีเหลือแม้แต่เศษ เป็นแต่เพียงที่ปรึกษาเท่านั้นเอง เพราะธรรมนูญ
 ประชาธิปไตยที่ตัดต้องปรึกษา ไม่ว่าจะใครจะใช้อำนาจอะไรใครจะปรึกษาล่วงก่อน เพราะ
 คณะมนตรีที่เรากำหนดอำนาจขององค์มนตรีให้เป็นที่ปรึกษาของในหลวง ซึ่งน่าจะรับนับถึ
 อยุ่ว่าเป็นของดี ทุนท่านตอกว่า ประชาธิปไตยจริงๆ ทำไมไม่ให้ราษฎรเลือกเขา
 ๓๕๐,๐๐๐ คนต่อผู้แทนคนหนึ่ง ทำไมไม่เอา ๓๐๐,๐๐๐ คน เอาจริง ๆ ประชาธิปไตยแท้ ๆ
 ก็ต้องเอาผู้แทน ๓๗ ล้านคนนั้นแหละประชาธิปไตยแท้ แต่ทุนเต็มนั่งไม่ได้ บางคนว่า
 ๒๐๐,๐๐๐ คนดี ๓๐๐,๐๐๐ คนดี นักเลงสายกลาง ๓๕๐,๐๐๐ คน ท่านจะเอา ๓๐๐
 แปดร้อยแปดต้องเอา ๓๗ ล้านคน หนึ่งไม่มี นี่ประชาธิปไตยแท้เขยโงเข้ามา แต่อย่างไรก็
 ตามขอเรียนว่าที่ควรกล่าวตามรัฐธรรมนูญปัจจุบันราษฎร ๒ แสนคน เลือกผู้แทนได้ ๑ คน
 เพียงวัน ๓๕๐,๐๐๐ คนเลือกผู้แทนได้ ๓ คน แล้วต่อไปอยากจะได้จำนวนมากขึ้นก็ไป
 เพาะพืดเมืองให้มากขึ้น เห็นจะไปกันได้ อีกข้อหนึ่งท่านตำหนิว่อายุ ๓๐ ปีไม่ได้ ตัดสิทธิ
 ตัดอะไรต่าง ๆ นี้ได้เถียงมามากในสภาว่ารัฐธรรมนูญ ขอให้ท่านนักดู ในเมื่อคนเราเกิด
 มาตามธรรมชาติว่าจะจบการเล่าเรียนศึกษากี่อายุ ๒๕ ปี ท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญ
 ส่วนมากเห็นว่าการให้ ๒๕ ปี เพื่อศึกษาชีวิตคิดคนศึกษาให้รอบคอบเสียก่อน ก่อนที่จะมา
 เป็นผู้แทนราษฎร จึงกำหนดไว้ ๓๐ ปี แล้วรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวกำหนดอายุ ๓๕ ปี
 นลตลงมา ๕ ปีก็ลดหล่นอยู่แล้ว

อีกข้อหนึ่งท่านตำหนิเรื่องข้าราชการประจำ ว่าข้าราชการประจำ ข้าราชการเข้าใจผิดหรือถูกไม่ทราบ สมมติว่าเวลานี้มีข้าราชการประจำผู้หนึ่งลาออกไป ออกพวงเงินแล้วอีก ๒ เดือนข้างหน้ายังไม่ครบหนึ่งปี รัฐธรรมนูญออกไปแล้วมีการเลือกตั้ง ข้าราชการผู้นั้นจะสมัครเป็นผู้แทนราษฎรไม่ได้ เป็นการตัดสิทธิ ข้าราชการนั้นคิดว่าคงจะเป็นอย่างนี้ สำหรับข้าราชการจะสมัครเล่นการเมืองนั้นมันน้อยคน เราคำนึงทิวไปว่าข้าราชการที่จะสมัครเป็นผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องลาออกก่อน สมมติว่าเราเกรงว่าข้าราชการเป็นข้าราชการจะต้องการเป็นผู้แทนราษฎรแล้วก็อาจทำสิ่งที่ไม่ควรตั้งได้เช่นได้บางอย่าง เช่นเกรงใจราษฎร ที่จะเด็ดขาดก็ไม่กล้าเด็ดขาด ยอเยย แล้วอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่หาเสียงต่าง ๆ แล้วข้าพเจ้าแน่ใจว่าวันที่เขาตำแหน่งข้าราชการประจำให้หาเสียง นี่เป็นหลักสำคัญ แล้วการที่จะวางหลักลงไปที่ก่อนที่จะเล่นการเมืองจะต้องตัดสินใจให้แน่วแน่ก่อน เมื่อตัดสินใจดีแล้วก็ลาออกไป แล้วมาเล่นการเมืองที่หลัง นั่นแหละจึงจะเป็นลูกผู้ชาย แล้วเรื่องเหยียบเรือสองแคมนี้ไม่เคยสนับสนุน เรือจะล่มทั้งคู่อ้าเหยียบเรือสองแคม ถึงเราเองส่วนมากก็ออกมาแล้วมีส่วนน้อยคนที่เล่นข้าราชการมา ขอให้คิดดูให้ดีว่าสมควรแต่ไหนเพียงไร อย่างไรก็ตามก็ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาเล่นการเมืองอย่างนั้นไม่น่าจะมี ในเวลาสมัครผู้แทนตามรัฐธรรมนูญนี้ตั้งหลักไว้แล้วว่าต้องลาออก ๑ ปีก่อน ไม่ถึง ๑ ปีสมัครไม่ได้ การที่บุคคล ๒-๓ คนจะเสียสิทธินั้น ข้าราชการกว่าเราควรจะให้เสียไป เพราะว่าเพื่ออะไร เพื่อส่วนรวม เพื่อไม่ให้ข้าราชการประจำเขาตำแหน่งหน้าที่ไปใช้เอาอกเอาใจราษฎรเพื่อให้ราษฎรใช้สิทธิของตนเป็นการเสียหายแก่ราชการ หรือเขาตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อหาเสียงอะไรมากไปกว่าคน ๒-๓ คน ถึงจะเสียสิทธิก็ควรจะยอม

อีกข้อหนึ่งข้าพเจ้าจะกล่าวถึงที่ที่ว่า ข้อ ๑ ท่านว่าถึงตำแหน่งประธาน ๆ ว่าไม่ควรจะเลือกและกำหนดเวลา ๔ ปี ข้อนี้ทางสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้ถกเถียงกันมานานที่โต้โต้เถียงกันมากที่สุดอย่างนั้น ถ้าบอกว่าประธานสภาจะต้องออก ๆ เข้า ๆ ตามสมัยประชุมแล้วก็เกรงว่าความบริสุทธิ์จะไม่มี คนที่อยากจะเป็นประธาน ๆ จะต้องหาเสียง แล้วเมื่อหาเสียงแล้วการที่จะเป็นธรรมไม่มี ต้องมีอคติ อย่างนี้การตัดสินใจขาดก็ไม่ค่อยจะกล้า เพราะว่ามีการหวาดหวาดต่อตำแหน่ง ประเดี๋ยวสันสมัยประชุมจะต้องละจากตำแหน่ง เมื่อ

เป็นเข่นก็จะเป็นการบั่นรอนการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา ถ้าเมื่อว่าถึง ๔ ปี เข่นแล้ว ก็ประธาน ๆ ที่ได้รับเลือกตั้งขึ้นมากำหนดอายุได้ ๔ ปี ก็ไม่ต้องมีการหวงหวาดต่อตำแหน่งอะไร เพราะอย่างไร ๆ ก็อยู่ได้ ๔ ปี ไม่ต้องเข้า ๆ ออก ๆ จะเป็นการทำให้การทำงานดำเนินเป็นผลดี ถ้าหากว่ามีกรเข้า ๆ ออก ๆ ข้าราชการสงสัยว่าจะทำงานไม่มีความชำนาญ คนตง ๓๐๐-๒๐๐ คน จะเอาใจทุกคนไม่ได้ ถ้าเมื่อสมัยหนึ่ง เขาออกเสียแล้ว ไม่มีประธาน ๆ ที่ไหนที่เราอาจทนให้ประธาน ๆ หนึ่งอยู่ ๒ ปี ดังที่ปรากฏอยู่แล้วว่าประธาน ๆ หนึ่งอยู่นาน ๆ ประธาน ๆ กัดได้เหมือนกัน แล้วยกตัวอย่างอย่างประเทศอังกฤษ เขาเลือกตั้งแล้วเขาไม่เขาออกเวลาเลือกตั้งใหม่ เขาเอาคนนั้นเลย ยิ่งกว่านั้นเลือกตั้งสมัยหนึ่งที่จังหวัดหนึ่งเขาไม่เปลี่ยนเลย ให้เป็นผู้นั้น นี่เป็นเหตุผลของสภาว่ารัฐธรรมนุญ แล้วการประชุมสภาจะเรียบร้อยตลอดไป ประธาน ๆ ต้องอาศัยสมาชิกเหมือนกัน ถ้าประธาน ๆ เข้มแข็ง ถ้าสมาชิกไม่เข้มแข็งไม่เรียบร้อยก็เป็นไปไม่ได้

พจนมาถึงมาตรา ๘๐ เรื่องให้ประโยชน์แก่สมาชิกนั้น เราก็ได้ถกเถียงกันมาก ข้าราชการรู้สึกว่าเขาหลบหน้าตาว่า สมัยหนึ่งเป็นอย่างนี้ ราษฎรพูดอย่างไร หนังสือพิมพ์ว่าอย่างไร เขียนอย่างไร เราให้สิทธิไม่ได้ การที่จะให้สมาชิกมีส่วนในการรับประโยชน์จากรัฐบาล ข้าราชการเห็นว่าไม่ควรอย่างยิ่ง ถ้าอย่างนั้นจะทำให้สมาชิกไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นประโยชน์ของราษฎร อย่างนั้นทำให้สมาชิกไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นปากเสียงของราษฎรกลายเป็นปากทองไปเสีย เรื่องเป็นอย่างนี้ สมาชิกเลือกเข้ามาเป็นปากเสียงก็ให้สิทธิโดยอิสระไม่ต้องเกรงกลัวต่อใคร ไม่หวงต่อลาภต่อยศ มาทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรโดยแท้ ฉะนั้นเวลา ๔ ปีก็ทำหน้าที่ให้แก่ราษฎรโดยตรง โดยไม่ต้องของข้อข้อชาวโคโรกิน ในต่างประเทศเขามีอย่างฮอดเตรเลียก็มี ถ้าผู้แทนไปได้ตำแหน่งอะไรจากรัฐบาลเขาจะต้องถูกปรับเป็นร้อยละปอนด์ทีเดียว อังกฤษเขาก็มีจะปรับตำแหน่งอะไรจากรัฐบาลไม่ได้ เพราะเป็นการเสียสละเพื่อราษฎร ที่ท่านกล่าวว่าทำอย่างนั้นเป็นการตัดเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่เขียนมา ความจริงไม่ได้ตัดสิทธิแต่เป็นการขอร้องให้ใช้สิทธิเพื่อราษฎร อย่างนั้นทนายความมีอาชีพเป็นทนายความก็เป็นได้ แต่เขาเข้ามาเป็นผู้แทนก็ต้องเลิกทนายความหมด จะเขาเกียรติด้วยและเอาทรัพย์สินด้วยไม่ได้ เราต้องเป็นผู้แทนที่ดี ต่างประเทศเขาก็มีอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีไว้ ท่านถามว่าได้รับสัมปทานจะเป็นอย่างไร ข้าราชการไม่ค่อยเข้าใจ

คำถาม สมาชิกได้รับสัมปทานจากเทศบาลนั้นตามที่เข้าใจทางสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญเขียนมาอย่างนี้ แต่หน้าที่ต่อไปก็หมดปัญหา เพราะต่อไปมีปัญหาตีความไม่ใช่หน้าที่ของเราแล้ว เทศบาลนั้นเป็นหน่วยราชการเหมือนกัน ตามพระราชบัญญัติว่าจะไปรับสัมปทานจากรัฐหรือหน่วยราชการของรัฐไม่ได้ เพราะฉะนั้นสมาชิกคนใดไปรับสัมปทานจากรัฐไม่ได้ ถ้าเกิดปัญหาตีความก็ต้องติดตามนี้

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ต่อไปเป็นวาระของผู้สนับสนุน ให้ผู้สนับสนุนได้มีโอกาสพูดก่อน

นายเทียม ไชยนันทน์ (ตาก) : ข้าพเจ้ามีข้อข้องใจบางประการซึ่งอยากจะซักถาม.....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอให้ระงับเอาไว้ก่อน ท่านจะซักถามได้ทีหลัง

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : ข้าพเจ้าขออภิปรายในฐานะผู้สนับสนุนในการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับหมวด ๖ ในวันนี้ได้มีผู้ค้านหลายคนซึ่งได้ค้านมาเรียบร้อยแล้ว.....

นายฟอง สิทธิธรรม (อุบลราชธานี) : นายบุญเท่ง ๆ เป็นสมาชิกสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญ สนับสนุนไม่ได้ นอกจากชี้แจง

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอให้เป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าจะจัดแล้วกันเรื่องนั้น นายบุญเท่ง ๆ เป็นสมาชิกสภาผู้แทน มีสองทางเมื่อสละสิทธิทางใดสิทธิทางนั้นก็เป็นการอันหมดไป นายบุญเท่ง ๆ สนับสนุนในฐานะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนก็ทำได้

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : ข้าพเจ้าก็สมัครแล้วไปเมื่อก่อนว่าข้าพเจ้าสนับสนุนสนับสนุนในฐานะเป็นผู้แทน เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังฝ่ายค้านพูดมาโดยยั่วเย้าจนจะง่วงนอนอยู่แล้ว ก็จับประเด็นได้หลายประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นว่าตามความคิดเห็นของฝ่ายค้านก็หมดผล แต่ในฐานะผู้สนับสนุนข้าพเจ้าก็หมดผลเหมือนกันในการเขียนร่างรัฐธรรมนูญหมวด ๖ ของท่านสมาชิกสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญแล้ว เมื่อได้ใคร่ครวญดูโดยละเอียดก็รู้สึกว่าคุณค้านมาประกอบด้วยเหตุผลหลายประการในการกล่าวค้านของท่าน

นั่นก็จะจับประเด็นที่ท่านค้านมาให้ตรงกับคำค้านของท่าน มีท่านพูดอยู่บนห้องขอให้
 ปฏิบัติภายในสถานนั้น สถานไม่เห็นชอบด้วยเลยในร่างรัฐธรรมนูญ ท่านกล่าวว่าได้มี
 ผู้ค้านมาเป็นอันมากในปัญหาท่านมองในแง่ผิดไปคือสมาชิกของรัฐสภา ๒๐๐ คน ผู้
 ค้าน ๆ ไม่กี่คน ท่านผู้ร่างท่านไม่ชอบค้านมีเหตุผลเห็นชอบด้วย เหตุนี้ทำไมท่าน
 ไม่พิจารณาถึงบ้างและท่านว่าผู้ค้านมาตลอด ๕-๖-๗ วันนับเป็นจำนวนมาก การค้านนั้น
 ประกอบด้วยเหตุผลทุกอย่างหรือไม่ ข้าพเจ้าคิดว่าอย่างการค้านของท่านสมาชิกนั้นมีการ
 ค้านทั้ง ๆ ที่ท่านรู้เรื่องและเข้าใจอยู่เลยแต่รังค่านอย่างรัฐมนตรีสังวาทกรกระทรวงคลังค้าน
 เมื่อก่อน รัฐธรรมนูญเป็นรัฐธรรมนูญที่เขียนขึ้นโดยคณะหนึ่งคือคณะเสรีนิยม นี่แปล
 ว่าท่านอ่านกฎหมายนั้นแล้วมองไปในแง่เสรีนิยมหมดคณะนี้หรือ ข้าพเจ้าคิดว่าการที่อยู่ใน
 สถานะเป็นรัฐมนตรีได้อ่านแล้วคงเข้าใจ ในหมวดที่ท่านรัฐมนตรีค้าน....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอให้อยู่ในประเด็นที่อยู่ในหมวดนี้

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : ยกเหตุในการค้านทางฝ่ายค้านกล่าวว่า
 การค้านตลอดมาทุก ๆ วันแสดงให้เห็นว่าเป็นการไม่เห็นชอบด้วยกับรัฐธรรมนูญก็เป็นอันว่า
 รัฐธรรมนูญนั้นใช้ไม่ได้

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ก็ถูกเหมือนกันที่ว่า ขอให้อยู่ในประเด็นเฉพาะ
 หน้าที่ลงมาแล้วขอให้ผ่านไป

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : รัฐธรรมนูญไม่เขียนโดยเสรีนิยม
 หมดวิสัย เสรีนิยมอะไรได้เพราะเหตุว่ารัฐธรรมนูญนั้นก็เขียนว่าการสาธารณูปโภคที่ดี....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : มันนอก ขอให้อยู่ในหมวดนี้

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : ข้าพเจ้าขอให้รักษาระเบียบ

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ข้าพเจ้ากำลังรักษากัน

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่รักษา ประธานฯ ขึ้นแล้ว
 สมาชิกไม่นั่ง

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขึ้น

นายวงศ์ วีระชาติพลี (จันทบุรี) : ข้าพเจ้านั่ง

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : หากท่านผู้เป็นประธานฯ เห็นว่า....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เดียวก่อน ขอให้พูดกันในประเด็นเฉพาะหน้า เรื่องผ่านไปแล้วขอให้ผ่านไป ยกเฉพาะถ้อยคำที่พูดในหมวดนั้นที่ถามกันในวันนี้

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : (ลำปาง) : ถ้าหากไม่ให้พูดเหตุผลในการคัดค้านต่อไปแล้ว ข้าพเจ้าขอยุติและกล่าวประเด็นปัญหาที่ฝ่ายค้าน ๆ มาว่านั้นโดยเฉพาะ

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : ถ้าหากว่าไม่ให้ข้าพเจ้าพูด และจะให้พูดคัดค้านต่อไป ข้าพเจ้าจะขอยุติ แต่จะขอยุติในประเด็นฝ่ายค้านที่คัดค้านมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการที่ได้ถามว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญนี้ ในการให้สิทธิยับยั้งกัต การที่จะให้สภาสูงมีอำนาจอยู่บ้างกัต นี่เป็นปัญหาว่ากฎหมายต่าง ๆ ที่ผ่านสภาผู้แทน ถัดข้อว่าสภาผู้แทนเป็นสภาสูงสุดที่ราษฎร ได้เลือกตั้งมาแล้ว ถ้าหากว่ากฎหมายที่ผ่านสภาผู้แทนแล้วจะกันอยู่ ๒ ด้าน คือ ๑. วุฒิสภา ๒. พระมหากษัตริย์ทรงยับยั้ง เช่นนี้แล้ว นั้นจะเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แล้วหรือ บัญหานั้นข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเป็นประชาธิปไตยนั้นเรารู้กันยาก ว่าเหตุผลอะไรที่เรียกกันว่าเป็นประชาธิปไตย แต่ในการที่สภาวาระรัฐธรรมนูญได้มีความเห็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าว่าเป็นประชาธิปไตยอย่างยิ่งแล้ว เพราะเหตุว่าเมื่อการร่างกฎหมายนั้นได้ผ่านการได้ตรงมาหลายชั้นเช่นแล้ว บรรดาผู้ที่กำลังบริหารราชการคือรัฐบาลนั้น จะเป็นรัฐบาลบุคคลภายนอกที่แอบแฝงเข้ามาไม่ได้ จะต้องเป็นรัฐบาลที่มีเสียงของสภาผู้แทนหรือของวุฒิสภาเป็นส่วนมาก นี่จึงเป็นระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่ว่ารัฐบาลไม่มีเสียงแล้วก็ตามรองตำแหน่งได้ ถ้าหากว่ารัฐบาลไม่มีเสียงมาครองตำแหน่งได้แทนและหรือ เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ข้าพเจ้าว่า ตามที่สมาชิกสภาวาระรัฐธรรมนูญที่ร่างมานั้น ท่านมุ่งหวังที่จะก้าวเข้าไปสู่จุดประชาธิปไตยเป็นประการที่หนึ่ง

ในประการที่สอง สิ่งที่กฎหมายต่าง ๆ ที่จะเขียนไปบังคับประชาชนที่สภานี้ใช้บังคับประชาชนได้ หากว่าได้ได้ตรงหลาย ๆ ชั้นแล้ว กฎหมายนั้นก็จะออกมาโดยเร็วร้อย ท่านผู้แทนที่โดนงในสภามาแต่ครั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๐ และ ๒๔๗๑ นั้นเป็นต้นมา ท่านย่อมจะทราบดีว่าในวาระหนึ่งก่อนสมัยสงครามนั้นได้กฎหมายซึ่งสภาผู้แทนสภาเดียวเท่านั้นไม่มีวุฒิสภาอยู่ด้วย ท่านคงจะได้ทราบเหตุผลแล้วว่ากฎหมายต่าง ๆ ที่มาง

ท่านเห็นว่าเป็นกฎหมายประชาชน ข้าพเจ้าจะขอยกตัวอย่างอย่างนี้ ว่าการที่ให้สภา
 อำนาจออกกฎหมายนั้นมิใช่ประโยชน์อะไรบางอย่าง ซึ่งในขณะนั้นมีสภาผู้แทนสภาเดียว
 เท่านั้น ท่านจำได้หรือไม่ที่กฎหมายได้ออกไป เป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิดหมอก ท่านจำได้หรือไม่
 ไม่ใช่กฎหมายต่างๆ ที่ออกไปนั้นมีหลายฉบับที่เป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติเช่นไร ซึ่ง
 ท่านก็ย่อมจะทราบอยู่ ถึงแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายโดยชัดถ้อยชัดคำกฎหมายบางอย่างอย่าง
 ไปซึ่งข้าพเจ้าจะได้อีกตัวอย่างเวลานี้ก็ยังไม่ถูก เพราะฉะนั้นการที่กฎหมายที่จะ
 ออกไปบังคับประชาชนนั้น เมื่อได้ถูกไตร่ตรองหลายชั้นเช่นนี้ย่อมมีผล แล้วก็เป็น
 กฎหมายที่ถูกตั้งกับความประสงค์ของบ้านเมืองประการหนึ่ง ประการที่ ๒ ในเรื่องข้าราชการ
 การประจำนั้น นอกจากที่ท่านสมาชิกสภาว่ารัฐธรรมนูญเป็นผู้ชี้แจงมาแล้ว ข้าพเจ้า
 ขอให้เหตุผลดังต่อไปนี้ คือว่าถ้าหากว่าเราไม่ห้ามข้าราชการประจำไว้แล้ว การที่
 ข้าราชการประจำจะไม่สมัครรับเลือกผู้แทนราษฎรนั้น ก็เปิดโอกาสที่จะใช้อำนาจตำแหน่ง
 หน้าที่โดยทางที่เรียกว่าเรียกกระแสนิยม ซึ่งท่านคงพบมาแล้วเมื่อมีการเลือกตั้งตาม
 รัฐธรรมนูญฉบับก่อน ฉบับชั่วคราวนั้นในเวลานั้นได้มีการขายนายอำเภอขายข้าหลวงเป็น
 การใหญ่ซึ่งต้องเสียงบประมาณไปมิใช่น้อย การขายนักการเมืองเทศมูลละเว้นออกจากผู้สมัคร
 รับเลือกตั้งใครมีอิทธิพลจึงหวัดไหน....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : นี่เป็นเรื่องพฤติการณ์หนึ่งเท่านั้นผ่านล่วงเลยมา
 แล้ว ขอให้อยู่ใน

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ (ลำปาง) : ถ้าหากเช่นนี้ก็ไม่เห็นผลอะไรที่จะข้าง
 กระผมอ้างรัฐธรรมนูญบอกว่าดีอย่างไรก็ไม่เห็นผลที่สนับสนุน คือการกล่าวอ้างว่ากฎ
 หมายที่จะต้องกลั่นกรองหลายชั้นเป็นประโยชน์อย่างไร และการห้ามข้าราชการประจำเป็น
 ประโยชน์อย่างไร ซึ่งจำเป็นจะต้องยกตัวอย่างให้ฟัง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอโอกาสท่าน
 ประธานว่า ในการยกตัวอย่างก็เป็นการขอที่จะอธิบายในนี้ ในขณะนี้ท่านมองเห็น
 ตัวอย่างมาแล้ว ในเมื่อการเลือกตั้งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญก่อนฉบับชั่วคราวนั้นเป็น
 ผลอย่างไร ก็เมื่อเกิดผลเสียหายเช่นนั้น การที่ท่านมาเขียนห้ามในรัฐธรรมนูญไม่เสีย
 หมายอะไร จริงอยู่ ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นผู้แทน แต่ว่าทุกคนก็ควรจะดีกว่าตัวที่จะเลือกไป

ทางไหน ข้าราชการประจำเมื่อจะเลือกไปประจำก็ควรจะเลือกเอาทางประจำต่อไป ไม่ใช้กลับมาเล่นการเมือง เมื่อกลับมาเล่นการเมืองแล้วเลือกตั้งไม่ได้ ก็กลับไปเป็นนายอำเภอ กลับไปรับราชการอีกเช่นนี้ ก็ทำให้ข้าราชการซึ่งเราต้องบังคับว่าเป็นข้าราชการประจำนั้นเป็นคนกลางจางๆ ไม่เข้ากับพรรคการเมืองใดๆ ก็เมื่อถ้าหากว่าคนที่มาสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนแล้วกลับไปเลือกตั้งไม่ได้อีกแล้ว พรรคไหนอยู่พรรคไหน การที่จะไปห้ามจิตใจไม่ให้เขาไปพรรคใดนั้นเป็นการยากมาก เพราะฉะนั้นเรากันเสียไม่ให้ไปฝักใฝ่อยู่ในพรรคใดพรรคหนึ่งเพราะจะทำให้การบริหารไม่เรียบร้อย เพราะฉะนั้นรัฐธรรมนูญเขาห้ามเขาไว้ก็เป็นการถูกต้องแล้ว ปัญหาต่อมาว่าที่สมาชิกวุฒิสภาหรือว่าผู้ที่ได้รับดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีนั้นมผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับราชการ ที่ท่านว่าไม่ชอบ บุคคลควรจะมสิทธิใดเช่นนั้นเช่นนี้ เมื่อท่านเองกระทั่งของผู้แทนท่านคงได้ยิน เขาถามอย่างไร รัฐมนตรีไปมหุ้นส่วนมีแชร์ที่ไหนใช้ไหม นั่นก็เป็นความประสงค์อย่างหนึ่งที่เรามุ่งเจตนาจะให้เขียนรัฐธรรมนูญกันไว้ เมื่อสภาวางเขาเขียนกันไว้เช่นนั้นแล้วจะปฏิเสธว่าไม่ตัดขยประการใด ถ้าไปรับงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แล้วและทำงานในตำแหน่งอยู่แล้วควรหรือ และตามจรรยาคนเรานั้นเป็นเช่นนั้น นี่ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันใดที่จะมาได้เพียงในทางที่ว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญเขียนมาโดยซาคัยอันหนึ่งอันใดนั้นเป็นหลักความจริงก็สำคัญประชาธิปไตยเป็นหลัก การเขียนนั้นข้าพเจ้าคิดว่าเป็นสิทธิของท่านในการที่จะมีความคิดความเห็น ในการค้าน ข้าพเจ้าในขณะที่เป็นผู้แทนนั้นก็มสิทธิที่จะสนับสนุนตามความคิดความเห็นของข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นขอสนับสนุนเท่าที่ได้พูดมาแล้ว

นายวัง สติบุตร (แพร์) : ในหมวด ๒ อำนาจนิติบัญญัติข้าพเจ้าเคารพอยู่แล้ว แต่เท่าที่ข้าพเจ้าจะพูดกันคล้ายเหมือนกัน เพราะฉะนั้นขอท่านได้โปรดฟังก่อนคือว่าข้าพเจ้าไม่ใช่ว่าจะมาขัดไว้ที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิเต็มเหตุผลบางประการที่ข้อใจ เพราะฉะนั้นจึงใคร่เรียนถามท่านสมาชิกที่ทรงเกียรติได้โปรดอธิบาย เพราะเหตุว่าได้ฟังแล้วท่านอธิบาย...

ผู้ทำการแทนประชาชนรัฐสภา : เดี่ยว ตกกลางกันให้แน่นอนท่านจะค้านหรือจะซัก

นายวัง สติบุตร (แพร์) : ค้าน

ผู้ทำการแทนประชาชนรัฐสภา : เข้า ค้านก็ค้าน

นายวัง ศศิบุตร (แพร์) : ก่อนที่จะคำนึงกระผมขอทราบเรียนถามเหตุผลของใจ เพราะฉะนั้นการข้อใจของกระผมมีหลายอย่าง เพราะเหตุว่าท่านขเจงมาเมื่อนยังไม่เข้าใจชัดเจน ส่วนที่ตองวุฒิสถานนี้ใครจะขอโทษ คือมาตรา ๘๒ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๓๐๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน และมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ ในขณะกาชานแต่เพียงเ็นๆ แล้วกระผมเข้าใจเป็นว่าพระมหากษัตริย์นั้น อาจทรงเลือกตั้งมาจากสมาชิกสภาผู้แทนที่มีอายุสี่สิบปี เพราะฉะนั้นผู้สมัครแล้วมีอายุสี่สิบปีก็อาจบุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งจริงหาเป็นตงนั้นไม่ เพราะฉะนั้นการว่าไว้เช่นนี้เท่ากับเสนผมบงกชชา กระผมเห็นว่าการจะว่า ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงเลือกหรือแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนและมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ ถ้าเขียนอย่างนั้นแล้วก็ชานเข้าใจง่ายแต่เขียนอย่างนั้นมันเข้าใจยาก เพราะฉะนั้นกระผมขอเรียนว่าการจะแก้ถอยคำอนัน ถ้าแก้ไม่ได้จะเลยตามเลยก็เป็นเรื่องของคนทั้ง

มาตรา ๘๐ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทน ต้องไม่รับตำแหน่งหรือหน้าที่ใดจากรัฐานกระทั่งถึงบอกว่าการหน่วยงานใด ๆ หรืออยู่ในบังคับบัญชาของรัฐารับคำตอบแทนไม่ได้ เพราะฉะนั้นเมื่อไปทำงานอย่างใด ๆ ดังกล่าวแล้ว ถ้ามีประโยชน์ตอบแทนละก็ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนหรือวุฒิสภาไม่ได้ เป็นอันว่าเข้าใจ แต่ถ้าว่าไม่รับประโยชน์แต่ทำงานเหมือนกัน ไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนจะเรียกว่าอยู่ในตำแหน่งนั้นได้หรือไม่ จะขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้หรืออย่างไร ขอได้โปรดขเจงในชอนด้วย นอกจากนั้นยังมีราชการการเมืองอื่น.....

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คือว่าหมายความว่าไม่เห็นด้วยหรือคัดค้านหรือชักค้อถ้าไม่เข้าใจก็ให้ชกถาม

นายวัง ศศิบุตร (แพร์) : ชกถามครับ
 ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ไม่ได้ เขาไว้วาระของท่าน วาระนั้นเป็นวาระของผู้คน เมื่อท่านไม่ชานท่านจะชกก็เขาไว้ถึงวาระที่จะชก
 นายเทียม ไชยนันท์ (ตาด) : ข้าพเจ้าก็ขงข้อใจและยังไม่พอใจในเรื่องเกี่ยวกับอำนาจของวุฒิสภาตามบทบัญญัติไว้ใน ทั้งนี้โดยข้าพเจ้าเกรงว่ากฎหมายที่สภา

ผู้แทนได้ลงมติเห็นชอบไปแล้ว ถ้าหากวุฒิสภาไม่พอใจและใช้สิทธิยับยั้งแล้วจะเป็นของทางที่จะออกกฎหมายได้ยากหรือจะออกกฎหมายไม่ได้เลย กฎหมายใดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เห็นด้วย และไม่ทรงลงพระนามออกกฎหมายนั้นจะออกมาเป็นกฎหมายได้ยากเพราะว่าวุฒิสภาพระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้ง เมื่อเป็นผู้แต่งตั้งแล้วพระเจ้าอยู่หัวไม่เห็นด้วยกับกฎหมายนั้น โดยมากก็เป็นธรรมดาที่วุฒิสภาเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากพระเจ้าอยู่หัวก็ต้องปฏิบัติการณ์ไปในทำนองไม่สอดคล้องกับสภาผู้แทน ย่อมมีความเห็นสอดคล้องกับผู้แต่งตั้ง ท่านสมาชิกก็ตกลงใจแล้วว่าเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงเห็นด้วยรัฐสภาทั้งจะต้องประชุมร่วมกันหรือต้องอาศัยเสียง ๒ ใน ๓ คืออาศัยเสียงของสภาผู้แทน ในราว ๒๐ กว่าเสียง เพราะฉะนั้นก็เป็นการยากที่สภาผู้แทนจะผ่านพระราชบัญญัตินั้นไปได้เพราะว่าวุฒิสภาก็ไม่เห็นด้วย และก็จะต้องปฏิบัติตามความเห็นของพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นผู้ตั้งตน นี่เป็นข้อวิตกของข้าพเจ้าซึ่งข้าพเจ้ายังไม่เห็นด้วย จึงทำให้รู้สึกว่าจำเป็นอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนไม่ได้ มาจากปวงชนคนไม่ใช่อย่างนั้น ในความคิดวุฒิสภาว่าได้ ๑ ปี แล้วถ้าหากว่าเป็นระหว่างสมัยประชุมซึ่งจนบัดสมัยประชุมจนมีเวลาเหลืออีก ๕ วันก็ถูกที่จะต้องพิจารณา แต่ทรงมาบีบประชุมเสียก็เลยเสียเวลาออกไปอีก ๑ ปีก็เลยทำให้.....

นายทองคำ อิศราวัฒน์ (เชียงใหม่) : เมื่อก่อนท่านสมาชิกสภาข้าราชการ รัฐธรรมนูญได้ชี้แจงแล้ว ทำไมท่านพูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ

นายเทียม ไชยนันทน์ (ตาก) : อันนี้เป็นข้อที่ข้าพเจ้าไม่พอใจที่จะต้องให้กฎหมายต่าง ๆ ที่ตกลงมาแล้วต้องอาศัยเสียงของวุฒิสภา และต่อจากนั้นก็ยกข้อที่ว่า รัฐธรรมนูญนี้ ตัดสิทธิของสมาชิกสภาผู้แทนและรัฐบาลมากเกินไปในบางกรณี เห็นว่าไม่จำเป็น เช่นในกรณีเกี่ยวกับสัมปทานที่เคยได้สัมปทานอยู่ก่อนแล้ว เช่นสัมปทานเหมืองแร่ หรือป่าไม้ ซึ่งเขามีสติทิวอยู่ก่อนแล้ว รัฐธรรมนูญนำมาตัดสิทธิเสีย ซึ่งจริงอยู่การนั้นอาจเป็นการให้ประโยชน์แก่กันเพราะเกรงใจกัน แต่ผู้ที่คิดโกงคิดเสียแล้วก็อาจวิ่งไปได้ ดังที่เราเห็นได้จากที่รัฐบาลก่อน ๆ ได้สัมปทานเหมืองแร่ ป่าไม้อะไรไป นั่นเขาไม่เอาไปทำเอง แต่ญาติพี่น้องของเขาเขาไปแทนเป็นการยากที่จะพิสูจน์ เพราะว่ากิจการนั้นเขาทำคนเดียวไม่ได้ มันก็ไม่มีทางหลีกเลี่ยงไปได้ นี่ข้าพเจ้าไม่พอใจ และเป็น

การไม่สมควร เกี่ยวกับกรณีที่ว่ากำหนดกฎเกณฑ์ไว้ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทน
 จะต้องหมดไปตามมาตรา ๘๘ คือว่า ถูกจำกัดตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งไม่ได้กำหนด
 ไว้ว่าโทษเท่าไร เป็นค่ากลาง ๆ เกินไป เช่นบางกรณีอาจมีได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนหรือ
 สมาชิกสภาไม่มีเรื่องที่จะต้องบ่งกันตัว แต่เราทำอะไรเกินกว่าเหตุไปบ้าง ศาลก็อาจลงโทษ
 หรือไปเกิดวิวาทชกต่อยกันบาดเจ็บเล็กน้อย ศาลตัดสิน เช่นนักจะขาดจากสมาชิกภาพไป
 แล้ว ซึ่งทำให้สมาชิกสภาต้องมัวระงัวตัว ใครจะรังแกบ้างหรืออะไรบ้างถึง เพราะ
 เกรงว่าจะเป็นกรณีวิวาทชน มันเป็นการตัดข้อที่จะบ่งกันตัว ซึ่งการบ่งกันนั้นก็ไม่แน่ว่า
 จะเกินกว่าเหตุไปบ้างหรือไม่เพราะว่าเมื่อต่อสู้บ่งกันตัวไปแล้วก็อาจจะเกินเลยไปบ้าง ซึ่ง
 ในบางครั้งบางครั้งอาจเกินเลยไป แต่ท่านก็ไม่น่าจะตัดสินคดีอย่างนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ออกจะเกินเลยไปแล้ว อีกประการหนึ่งเกี่ยวกับกำหนดการเรียกประชุมสมาชิกสภาผู้แทน
 ซึ่งตามมาตรา ๑๑๕-๑๑๖ วางเกณฑ์ไว้ว่า ต้องมีสมาชิกถึง ๑ ใน ๓ จึงจะเรียกประชุม
 ได้ เกณฑ์นี้ข้าพเจ้าก็รู้สึกว่าจะออกจะมากเกินไปเพราะก่อนนี้ไม่ได้กำหนดถึงเท่านี้ จำนวน
 ๑ ใน ๓ ก็ถึง ๔๑ คน ซึ่งจำนวนนั้นก็อาจจะหากันได้ก็ไม่ใช่ง่าย ๆ นัก ยิ่งถ้าเป็นเรื่องจำเป็น
 รีบด่วนแล้วก็จะเป็นการยากที่สมาชิกสภาผู้แทนจะร่วมกันเพื่อให้เรียกประชุมได้ เพราะว่า
 เวลานั้นต่างคนก็ต่างกลับบ้านไปแล้ว นี่ข้าพเจ้าเห็นว่าออกจะวางสูงเกินไปสำหรับการเปิด
 อภิปราย รัฐบาลก็เหมือนกันวางเกณฑ์ไว้ ๑ ใน ๓ ที่จะให้สมาชิกสภาเข้าชื่อร่วมกันก็ออก
 จะมากเกินไป เพราะว่าในบางกรณีซึ่งสมาชิกอาจไม่ถึง ๑ ใน ๓ มีความไม่พอใจใน
 รัฐบาลก็อาจได้เปิดอภิปราย ถ้าหากว่ารัฐบาลตั้งแล้วปฏิบัติแล้วก็ไม่จำเป็นต้องไปกลับ
 เพราะฉะนั้นการเปิดอภิปรายควรจะกำหนดจำนวนน้อยก็ได้ไม่ควรวางเกณฑ์ไว้ถึง ๑ ใน ๓
 อีกข้อหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าสงสัยก็คือว่า การประชุมร่วมกันของรัฐสภา นั้นสงสัยที่
 ทำไม่ สภาว่าง รัฐธรรมนูญ จึงไม่มีบัญญัติถึงการที่ถ้าหากว่าในกรณีที่จะต้องให้ความเห็นชอบ
 เกี่ยวกับกร่างตั้งผู้สำเร็จราชการ คือตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติ
 ไว้ว่า เมื่อพระมหากษัตริย์ไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งที่จะทรง
 บริหารพระราชภาระไม่ได้ จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งด้วยความเห็นชอบของรัฐสภาเป็นผู้
 สำเร็จราชการ แทนพระองค์ และให้ประธาน รัฐสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรม
 ราชโองการ คือคำว่า หรือด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งที่จะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ เป็นเรื่องที่

ข้าพเจ้าเข้าใจว่ารัฐสภาจะต้องตีความเอาว่า ขณะนั้นเมื่อพระองค์ไม่ไดทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการไว้เองแล้ว ก็เป็นเรื่องที่องค์มนตรีเสนาชกษาว่าพระมหากษัตริย์ไม่สามารถจะทรงบริหารพระราชภาระได้ คือท่านอาจเจ็บป่วยหรือบางคราวอาจมีจิตใจผิดปกติไปบ้าง เราจะตีความตีความว่าขณะนั้นอาจไม่สามารถปฏิบัติพระราชภาระได้หรือไม่ เพราะขณะนั้นเมื่อเสนาอมารแล้วก็เสนอมายังรัฐสภา ตามมาตรา ๓๓๗ ไม่บัญญัติว่าให้รัฐสภาประชุมร่วมกันที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการตามที่กล่าวนี้ เมื่อไม่มีการประชุมร่วมกันดังนั้นแล้วก็อาจโยงไปว่าเป็นการเสนอสมาชิกสภาผู้แทนครึ่งหนึ่ง แล้วก็ไปเสนอวุฒิสภาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อทั้งสองสภาให้ความเห็นชอบแล้วก็ถือว่าเป็นการให้ความเห็นชอบถ้าการเป็นดังนั้นแล้วมันก็อาจไม่เป็นการเหมาะสมและอาจขัดกันได้ เพราะบางกรณีสภาผู้แทนอย่างที่เราเคยเห็นอยู่แล้วว่า การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน วุฒิสภาไม่เห็นด้วยกับสภาผู้แทนก็ตกไป ทางโน้นไม่เห็นด้วยอะไรเหล่านั้นการขัดกันเมื่อไม่เห็นด้วยสภาใดสภาหนึ่งก็เลยไม่เป็นความเห็นชอบของรัฐสภาไปได้ เรื่องคาราคาซังกันอยู่ เมื่อคาราคาซังกันอยู่เราก็เรียกประชุมรัฐสภาไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ให้ประชุมรัฐสภา เมื่อดังนั้นความขัดข้องก็เกิดขึ้น และอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับภาระที่จะให้ความเห็นชอบ ในการ แต่งตั้ง ผู้ ทรง คุณ คุณ ถ้าหากว่า ผู้ ที่ เสนอเข้ามาในสภาผู้แทนเห็นชอบแล้ว วุฒิสภาไม่เห็นด้วยก็จะทำอย่างไร ที่นี้จะเปลี่ยนคนขึ้นมา สภาผู้แทนก็ไม่เห็นด้วย จะเอาคนเก่า ขอนก็จะเกิดการขัดข้องขึ้น นี่แหละข้าพเจ้ามีความสงสัยอยู่ในข้อดังกล่าวนี้ ในกรณีที่จะมีการขัดข้องขึ้น

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : คือไปขึ้นเป็นวาระของผู้สืบสืบต้น เขาคำนวณจบลงแล้ว ผู้ใดจะสืบสืบต้น

นายถวิล เวทชาลิกานนท์ (นครปฐม) : ข้าพเจ้าจะได้อภิปรายสืบสืบต้นร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในหมวด ๒ ว่าด้วยอำนาจนิติบัญญัติตามที่ท่านสมาชิกผู้แทนเกียรติได้ตั้งข้อสงสัยและมีข้อสารอยู่บางประการ และได้คัดค้าน ในสิ่งที่เห็นด้วยข้อยุติไว้ ในสิ่งบางประการนั้นไม่ได้เป็นไปตามหลักความยุติธรรม หรือตามหลักระบอบประชาธิปไตย และบางท่านกล่าวอ้างว่าให้อำนาจพระมหากษัตริย์มากเกินไปนั้น ความจริงนั้นข้าพเจ้าจะมากล่าวว่าสืบสืบต้นข้าพเจ้าไม่เห็นคล้อยตามไปเช่นนั้น ก็อาจมีแต่

แตกต่างกันไปบ้าง ถ้าหากว่าเราจะพูดกันถึงในเรื่องพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์
 มากเกินไปในทางที่จะทรงเลือกและแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาในจำนวน ๓๐๐ ท่านนั้น ความ
 จริงในเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่บัญญัติไว้ให้อำนาจพระมหากษัตริย์มากเกินไปหรอก แต่
 อย่างไรก็ตามในระบบประชาธิปไตยนั้น เราทราบแล้วว่าพระมหากษัตริย์นั้นเราคิดทูน
 เป็นที่เคารพสักการะ โหน ๆ เกิดทูนเป็นที่เคารพสักการะแล้ว การที่บัญญัติในรัฐ
 ธรรมนูญเช่นนี้ในการที่จะให้พระองค์ทรงเลือกหรือแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเข้ามาร่วมดูแลกิจ
 การนั้นก็เห็นว่าเป็นการสมควรและทรงมีใช้ว่าทรงแต่งตั้งให้มาบัญญัติออกกฎหมาย เพียง
 แต่ให้ความคิดหยาบยั้งสิ่งที่ไม่ควรกระทำไปโดยหุนหันพลันแล่น แล้วการที่จะยับยั้ง
 ที่ทราบและกล่าวอ้างกันมาเป็นเวลานาน เห็นว่าการที่ยับยั้งกฎหมายเวลาหนึ่งนั้นเป็น
 การที่ไม่เหมาะสม ไม่สมควรด้วยเหตุผลที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้อภิปรายมานานนี้ก็น่าฟัง
 แต่ว่าข้อใหญ่ใจความมีอยู่ว่า การที่ยับยั้งเองเป็นไปโดยเหตุและผลอันสมควรเพราะ
 ว่าอย่างน้อย ๆ ที่สุดก็ไม่ได้ทำโดยปัจจุบันทันด่วนอย่างนั้น เพราะเหตุว่าที่ระบอบยั้ง
 ก็เป็นไปในกรณีที่จะต้องพิจารณาถึงว่าเหตุผลที่ควรนั้นควรใช้อย่างไร การที่จะออกพระ
 ราชบัญญัตินั้นก็จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงหลักเสียก่อน ไม่ใช่มาพิจารณาในการเกี่ยวกับ
 ว่าทางสภาผู้แทนราษฎรก็ดี หรือว่าทางรัฐบาลก็ดีเห็นอย่างไรพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการ
 ใช้จ่ายเงินเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลก็ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาแล้ว ทางฝ่ายวุฒิ
 สภาก็คงจะไม่ยับยั้งครั้งนี้นะ แต่การที่ยับยั้งก็เกรงว่าจะเกี่ยวกับปัญหาข้อเท็จจริงในการที่
 จะเวนคืนถ้าหากว่ายังอยู่ในข้อเคลงใจสงสัยประการใดแล้ว ก็จำเป็นอยู่เองที่พยายาม
 ได้ว่าตรงให้ได้สดที่ว่าจำเป็นจะต้องยับยั้งไว้ แต่ถ้าหากว่ายับยั้งไว้เป็นเวลา ๓ ปีแล้ว
 หากว่าทางสภาผู้แทนเห็นว่ามีความจำเป็นแล้วและเห็นว่าประโยชน์ที่ทำไปจะเกิดขึ้นจริงจ
 ริงถ้าและได้ไปสืบอย่างถ่วงถ่วงแล้ว เมื่อครบกำหนด ๓ ปีก็อาจเสนอขึ้นมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง
 ก็จะผ่านไปได้

และในส่วน ที่เกี่ยวกับมาตรา ๘๐ มีท่านสมาชิก ได้กล่าวอ้างว่าเป็นการจำกัดค
 ติสิทธิ์เสรีภาพนั้น แต่อย่างไรก็ตามเราจะต้องรับหน้าที่ในการเป็นตัว แทนของเขา แล้ว
 เราจะต้องทำไปโดยสุจริตใจ เราจำเป็นจะต้องละอาชัพส่วนตัวที่เราที่อยู่บ้าง เพื่อให้เป็นไป
 ความอุดมคคิของนักการเมืองสากลที่โลกเขาปฏิบัติกันมา ถ้าหากว่าเราถือว่าเมื่อเราเข้า

มามีอำนาจแล้ว เราเป็นผู้ที่มีอำนาจออกกฎหมายได้เอง เรามีอำนาจแนะนำรัฐบาล
 แล้วเราก็เป็นเจ้าของหุ้นส่วนบริษัทต่าง ๆ แล้วสิ่งเหล่านี้ก็ไม่เป็นการชอบธรรมชน และ
 ผู้ที่จะได้รับประชาชน เพราะฉะนั้นการที่บัญญัติเช่นนั้นก็เพื่อประกันเกียรติยศด้วย และ
 เพื่อชื่อเสียงของผู้ที่จะมารับหน้าที่ในการเป็นอุปแทน เป็นรัฐมนตรี เป็นรัฐบาล เพราะ
 ฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญที่ร่างมาในมาตรานี้ เป็นการเหมาะสมกับสภาพการณ์
 ของประเทศไทยในขณะนี้แล้ว ถ้าหากว่าไม่ได้บัญญัติไว้อย่างนี้แล้วเราก็เชื่อไม่ได้
 ทีเดียวว่า บุคคลที่จะมาทำหน้าที่อย่างนั้นจะได้ดำเนินการอย่างนั้น เพราะฉะนั้นจึง
 ไม่ทราบว่าคุณคิดทบทวนหน้าที่อย่างนั้นจะได้ดำเนินการเช่นนั้น จึงได้บัญญัติเช่นนั้น เพราะฉะนั้น
 จึงไม่สมควรแก่ท่านผู้แทนผู้แทนเกียรติบางท่าน ได้ค้านมา แต่ข้าพเจ้าขอเรียนตรง ๆ
 ว่าถ้าหากเราคัดค้านด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะรับฟัง ถ้าหากว่ามีหลัง
 ฉากก็พูดกันยากทีเดียว ในปัญหาเรื่องการที่บุคคลที่จะมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา
 ผู้แทนอายุ ๓๐ ปีนั้น จริงอยู่ทั่วโลกอาจอายุน้อย ๆ บางท่านกล่าวว่าพระมหากษัตริย์ทรง
 พระเยาว์ยังนำความมาร่มเย็นมาสู่ประเทศบ้านเมืองได้ นั่นเป็นกรณีพิเศษ เพราะอย่างไร
 ก็ดี ในประเทศไทยพระมหากษัตริย์สืบสันตติวงศ์จะมาเปรียบเทียบกับบุคคลธรรมดาสามัญไม่ได้
 คนละเรื่องทีเดียว เพราะฉะนั้นเรื่องบุคคลธรรมดาที่บัญญัติไว้ว่าบุคคลที่จะมาเป็นผู้แทนอายุ
 ๓๐ ปี เป็นการเหมาะสมแล้ว เพราะว่าประเทศเราเป็นเมืองร้อน ถ้าอายุน้อย ๆ มา
 สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ท่านคิดดูและเพ่งเล็งเหตุการณ์ที่ผ่านพ้นมาแล้วก็เห็นว่า
 เป็นอย่างไร อายุเท่าไร ในเหตุการณ์นั้นเป็นมาอย่างไร เช่นที่ที่เราระลึกคิดอยู่เสมอว่า
 ความปั่นป่วนเกี่ยวกับในประเทศเพราะปัญหาอายุไซ้ใหม่ เมื่อเกิดรัฐประหารแล้วจะเห็น
 ได้กับผู้แทนที่เป็นผู้อยู่อายุ ๓๕ ปี ก็กับก่อนนั้นต่างกันใหม่ ข้าพเจ้าหวังข้อสงสัยไว้ให้เห็น
 ว่าสภากรุ่นก่อนนี้เป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นบัญญัติอายุ ๓๐ ปี เป็นการเหมาะสมเป็นการ
 ควรแล้วและยังไปก่อนนั้นจะไปเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่เขามีอายุน้อย ๆ ไม่ต้องไปพูดถึง
 ต่างประเทศ พูดถึงประเทศไทยเรา เพราะเป็นเมืองร้อนเมืองหนาวต่างกัน ไม่เหมือนกัน
 เหมือนกันท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาในเรื่องประธานสภานั้น
 ความจริงท่านก็บอกว่าไม่ควรจะอยู่ได้ ๕ ปี อะไรต่ออะไรนี้ ข้าพเจ้าก็ ๆ ก็ไม่เห็นด้วย แต่
 ความจริง ถ้าหากว่าพูดไปแล้วเรื่องเป็นอย่างนี้ สำหรับท่านประธานสภา ใครจะมา

เป็นที่ตามเดอะ แต่เห็นประชาชนสภา ฯ เมื่อเขามารับหน้าที่แล้วปฏิบัติหน้าที่ไปโดยดีอย่าง
 น้อย่างที่ตามสมาชิกรัฐสภา ร่าง ฯ ก็ไช้แข็งแล้ว แต่ที่นั่นเรารู้เลยว่าเกรงว่าประชาชนสภา ฯ
 จะไม่ยุติธรรมบ้างอย่างนั้นอย่างนี้ ประชาชนสภาแห่งชาติของประเทศไทย ข้าพเจ้า
 เชื่อว่ายุติธรรมทุกคน แต่เป็นด้วยว่าอาจมองไม่เห็นหรือซีใครไม่ถูก อาจไม่ถูกใจเขา
 บางสิ่งบางอย่าง บางคนเท่านั้นอาจจะไม่พอใจก็เลยอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อไหนๆ
 จะเป็นเราจะยกย่องควรจะให้เกียรติประชาชนสภา ฯ เมื่อเป็นอย่างนั้นแล้วการที่บัญญัติไว้ ๕ ปี
 หรือตลอดอายุนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการเหมาะสมแล้ว แต่ถ้าประชาชนสภา ฯ เขา
 ไม่ดีเขาลาออกไปเอง ประชาชนสภา ฯ มีเกียรติมากอย่าลืม มีเกียรติมากกว่านายกรัฐมนตรี
 เพราะเวลานี้งานพระราชพิธีประชัน ฯ ต้องเดินหน้านายกรัฐมนตรี

ร้อยโท จงกล ไกรฤกษ์ (พิษณุโลก) : ข้าพเจ้าค้านร่างรัฐธรรมนูญนี้เพราะ
 เหตุว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ใช้สิทธิอำนาจอธิปไตยแทนปวงชนก็ต้องสงวนสิทธิอันเป็นประชาธิปไตย
 ของปวงชนเอาไว้ โดยเฉพาะที่พูดอยู่มากก็คือว่าสภาของคมนตรีหรือวุฒิสภา เพราะเหตุ
 ว่าสภาทั้งสองนั้นถ้าจะพูดกันไปแล้วควรคำนึงถึงประวัติที่เป็นมา ในรัฐธรรมนูญที่มีขึ้นใน
 ประเทศไทยสมัยเริ่มแรกคือสมาชิกประเภทที่ ๒ ในรัฐธรรมนูญเริ่มแรกนั้นได้ถูกคัดเลือก
 ข้างเป็นพวกฟองคองหงษ์โดยที่พระมหากษัตริย์ทรงตามที่เขาเลือกมา ครั้นมาบัดนี้เหตุการณ์
 เหล่านี้กล่าวคือว่าพระมหากษัตริย์ได้อำนาจทั้งหมด แทนที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี หรือฝ่ายการ
 เมือง เพราะฉะนั้นก็เป็นการตอบแทนกันแล้วที่ทรงหงษ์ชาติเช่นชายจะนินคนต้นขนขวา
 แทน เรื่องเช่นนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นการสมควร ที่นข้าพเจ้าโดยนทานกรมการ
 ร่างรัฐธรรมนูญนี้กล่าวแต่เมื่อนั้นแล้วว่าอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาหรือสภาสูงนั้น ถ้าเปรียบ
 กับประเทศอังกฤษแล้วเขามีสมาชิกขบขัง เขามี เฮาส์ ออฟ ลอร์ด ๒ ปี ของเวามีเพียงปี
 เดียวเป็นสภาตยแย ถ้ามาตยแยอำนาจของประชาชน มาตยแยสภาผู้แทนแล้ว ข้าพเจ้าขอ
 ตั้งรังเกียจ ถ้าหากว่าท่านไม่ได้ว่าตยแยแต่ท่านกล่าวคำตยแยขึ้นมาข้าพเจ้าก็กระแวงเป็น
 เช่นนั้น ที่นท่านบอกตยไปอีกว่าองคมนตรีมีงานเฉพาะเป็นที่ปรึกษาของในหลวงหรือของ
 พระมหากษัตริย์ที่เคารพเท่านั้น แต่ไม่ใช่ท่านจริงๆ เพราะประธานองคมนตรีมีหน้าที่
 แต่งตั้งวุฒิสภา และที่บอกจากนี้หน้าทีอย่างตยแยที่อธิบายมาตยบทขัดกันอย่างนี้ ข้าพเจ้า

จำเป็นต่อท่าน ยิ่งเมื่อไปถือว่าจะเปรียบสภาสูงของอังกฤษเขา ๆ มีช่วงกลางาน ถ้าจะถือว่าไม่ใช่สภาการเมือง สภาสูงจะเอาเป็นสภาของท่านที่เคารพข้าพเจ้าคนเดียว แต่กว่าวิธีการจะเป็นสภาการเมือง เพราะฉะนั้นจำเป็นก็ต้องระแวงเอาไว้ก่อนเพราะว่าเราไม่ใช้เป็นสภาสูงเหมือนเขา เฮาส์ ออฟ ลอร์ด จริง ๆ โดยประการหนึ่ง การเลือกตั้งก็แบ่งออกครึ่งละ ๓ ปีเป็นต้นก็สะดวกใจเมื่อมีการเปลี่ยนได้ก็แต่งตั้งเข้ามา บุคคลชยาก็แต่งตั้งเข้ามา ก็เป็นพวกพ้อง เมื่อเป็นพวกพ้องจะทำการเมืองอย่างไรนั้นก็เป็นที่สภาการเมืองอันหนึ่งนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ท่านบอกว่าเป็นที่สภาที่เคารพก็เป็นที่น่าสงสัย เฉพาะอย่างยิ่งว่ารัฐธรรมนูญใหม่มีความเจริญก้าวหน้าในวัยวุฒิข้าพเจ้าว่าอย่างนั้น เพราะสมาชิกสภาผู้แทนมีอายุ ๓๐ ปี สภาสูงก็มีอายุ ๔๐ ปีจึงเจริญด้วยวุฒิ แต่อายุของสภาทั้งสอง สภาผู้แทนและสภาสูงหามีความก้าวหน้าขึ้นไปไม่แม้กระเบียดเดียว ผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกในสภาผู้แทนเคยมีแต่บรมโอรสาธิราชบรพรมปีที่ ๔ ก็เป็นไปได้ บัดนี้คงประมาณ ๔ อีกนั่นเอง นี่หรือจะเป็นรัฐธรรมนูญที่ดุดุดที่สุดที่นับถือด้วยวุฒิ แต่ส่วนคุณวุฒิไม่มีปรากฏในเลย ยิ่งในคุณวุฒิแล้วในสภาสูงนั้นเป็นแต่เพียงที่จะฮอนมานได้ว่า แล้วแต่จะทรงพระราชดำริเห็นชอบหากว่ามีความวุฒิสมควรแล้ว ผู้ที่สมัครคุณวุฒิไม่ได้ตราเอาไว้ เพราะฉะนั้นเรื่องราวเป็นอย่างนี้ ถ้าเราบริษักร่างรัฐธรรมนูญไปก็มีแต่แผนกวัยวุฒิเท่านั้น ส่วนคุณวุฒินั้นไม่ได้กล่าวไว้ในเลย ส่วนในเรื่องอายุของสมาชิกสภาผู้แทนนั้น

ผู้ทำการแทนประชาชนรัฐสภา : นั้นเป็นความคิดความเห็นส่วนตัวของท่านโดยเฉพาะ ไม่มีในคำแข็งของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ร้อยโท จงกล ไกรฤกษ์ (พิษณุโลก) : ข้าพเจ้าก็รับว่าได้หยิบยกมาเป็นความคิดเห็นของข้าพเจ้าเอง เราย่อมจะถือกันว่าโรงเรียนนี้ประชาชนถือกันว่าทุก ๆ คนถ้ามีความรู้แล้วก็มีความก้าวหน้า มีสิทธิ์ที่จะใช้เสียงแทนประชาชน เพราะฉะนั้นในเรื่องอายุ ๓๐ ปีนั้นเป็นอายุที่นับว่าแก่เสียแล้ว และโดยมากอายุ ๓๐ ปีนั้นก็ไปวัดกันมาก ส่วนหลักเกณฑ์อายุ ๒๓ ปีเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะนั้น คนหนึ่งที่ฟังเรื่องราวแล้วจะควรเป็นอายุ ๓๐ ปีอย่างสภาร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนด หรือจะควรยึดเขาอายุ ๒๓ ปีหรือ ๒๕ ปีนั้น แต่ว่าทางสภาร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ ๓๐ ปี ข้าพเจ้าจึงเป็นผู้ใช้สิทธิ์ของประชาชนไม่ขอรับรอง

คนที่ในเรื่องอายุของประธานสภาเหมือนกัน มีผู้คัดค้านกันช้า ๆ ซาก ๆ แล้ว
 บางท่านก็คิดว่าถ้าเราจะแต่งตั้งประธานสภานี้ควรจะมีคนเดียว ท่านสมาชิกผู้มั่งมีเกียรติจะ
 ไม่ให้เกียรติบ้างหรือ เราพยายามจะให้เกียรติ เพราะว่าเกียรติของคนนั้นไม่สำคัญ
 เท่ากับเกียรติของบ้านเมือง ถ้าประธานสภาเป็นคนที่มีความยุติธรรมดีแล้ว ท่านก็อาจ
 ได้รับเลือกช้า ๆ เข้ามามาก ไม่มีข้อกีดกันอะไรที่จะขัดขวางประธานสภาให้เป็นประธานสภา
 เพียงคนเดียวเท่านั้น ข้าพเจ้าเกรงไปว่าหนัก ๆ เข้าจะไม่มีความรักมาประชุม ถ้าหากว่า
 ถึงรุนแรงขึ้น อย่างไรก็ตามสมาชิกภาพยังมีโอกาสที่จะขาดสมาชิกภาพได้ สมาชิกด้วยกัน
 ๕ คนเท่านั้น ยื่นเรื่องร้องไปให้กรรมการ ตัดการตัดสิน ก็อาจจะถอดจาก สมาชิกภาพ ได้
 แต่ว่าถ้าประธานสภาแล้วจะทรงเอกราชก็ยุติลงดี ๕ ปี โดยที่ไม่มีทางจะถอดถอนได้
 เป็นสิ่งสมควรหรือ ข้าพเจ้าขอหารือที่ประชุม

มีข้อเท็จจริงดังที่ผู้ถามอีก เรื่องอำนาจขยับยั้งในมาตรา ๑๒๓ "เมื่อวุฒิสภาได้
 พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ถ้าหากวุฒิสภาเห็นชอบด้วยโดยไม่แก้ไขเพิ่มเติม
 ก็ให้ดำเนินการต่อไปตามความในมาตรา ๑๒ ถ้าหากวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ขยับยั้ง
 ร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นกลับคืนมายังสภาผู้แทน ถ้า
 หากวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม ก็ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมนั้นกลับ
 คืนมายังสภาผู้แทน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้สภาทั้งสองต่างตั้งบุคคลที่เป็นหรือมิได้เป็นสมาชิก
 แห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกัน
 เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแล้วให้คณะกรรมาธิการร่วมกันนั้นรายงานและ
 เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบ
 ด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วนั้น ก็ให้ดำเนินการ
 ต่อไปตามความในมาตรา ๑๒ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ขยับยั้งร่างพระราช
 บัญญัตินั้นไว้ก่อน" คือว่าถ้าหากว่าการเขียนเพิ่มเติมอีกแม้แต่เพียงมาตราเดียวก็จะ
 ขยับยั้งพระราชบัญญัติทั้งพระราชบัญญัติไว้เช่นนั้นก็เป็นการสมควร อย่างไรก็ตาม
 รัฐธรรมนูญข้าพเจ้าก็เห็นใจว่ากรรมการร่างก็ได้พยายามร่างมาอย่างดี และเมื่อมีข้อ
 บก ๆ ฟ้อง ๆ เช่นนี้ และขอปกครองที่สำคัญยิ่งที่จะต้องยกเงินมากราบเรียนต่อที่ประชุมก็
 คือว่า หมดสมาชิกผู้มั่งมีเกียรติโดยชดชดตามคิดว่า ถ้าสภาผู้แทน ๑๐๐ คนเห็นเป็นเอกฉันท์

แต่พวกกบฏยังคงกลับคนมากเป็นอันใช้ไม่ได้ ท่านกรมการต่างๆ ก็จน เมื่อกฎหมายมีขึ้น ท่าน
ข้าพเจ้าก็จำเป็นต้องคำนึงเพื่อความเรียบร้อยและสันติสุขของชาติบ้านเมือง

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ต่อไปเป็นวาระของผู้สนับสนุน

พระมณฑลเวียงจันทน์ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม) : ข้าพเจ้าขอ
พูดสนับสนุนในข้อเดียวเท่านั้น คือหมายความว่า จะพูดเรื่องเดียวเท่านั้น คือในการที่พระ-
มหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาในเรื่องนี้เกี่ยวกับว่า ฝ่ายคัดค้านบอกว่าเป็น
ประชาธิปไตย ทั้งจริงประชาธิปไตยระบอบมีพระมหากษัตริย์ ประเทศอังกฤษซึ่งเป็น
มารดาแห่งประชาธิปไตยทั้งหลายเขาก็มีตัวอย่างได้ดำเนินมาแล้ว คือว่าเดิมทีเดียวเมื่อเกิด
สภาขึ้นใน ค.ศ. ๑๒๗๕ ก็ไม่ได้หมายความว่าสภาได้ตั้งสมาชิกมาบริหารราชการแผ่นดิน
แต่พระมหากษัตริย์ยังคงเลือกมนตรีของพระองค์ขึ้นบริหารราชการแผ่นดินเรื่อยมาจน ค.ศ.
๑๗๐๐ กว่า จึงได้มีคณะรัฐมนตรีซึ่งรับผิดชอบต่อสภามาบริหาร และยังคงว่านราษฎรก็ยัง
ไม่นิยมชมชื่นในการปกครองโดยละเอียดเท่าไรนัก ต่อมาจนถึงปี ๑๘๖๒ นั้นแหละความ
นิยมชมชื่นในการปกครองโดยสภาจึงได้เป็นบิกแผ่นตลอดมาจนทุกวันนี้ เราจะเห็นได้ว่า
มันไม่ได้ช่วยชาวมาจิงราษฎรก็กระโดดเข้ามาปกครองบ้านเมืองให้เลวก็เด็ดขาดไป ของ
เราเมื่อปีที่แล้วมานะของเราได้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนขึ้นมา และมีอำนาจทั้งฝ่ายนิติ-
บัญญัติและได้สร้างคนขึ้นมาบริหารด้วย และให้ความไว้วางใจแก่ผู้บริหารด้วย และ
การเลือกตั้งนั้นก็เป็นที่เรียบร้อย คือว่าได้เป็นไปตามเสียงประชาชนจริงๆ ไม่มีเรื่องโบว์ดำ
โบว์แดงอะไร แม้กระนั้นก็ราษฎรที่เลือกท่านผู้แทนขึ้นมาทั้งจำนวนน้อยท่านหนึ่งซึ่งไม่ก็
เปอร์เซ็นต์ น้อยเหลือเกินของจำนวนพลเมืองทั้งหมด อีกอย่างหนึ่งข้าพเจ้าก็ได้นั่งทำงาน
กับท่านมาโดยใกล้ชิดบ้างหนึ่งแล้ว รู้สึกว่าท่านได้พยายามรักษามลประโยชน์ของประชาชน
จริงๆ ด้วยความเข้มแข็ง แต่ว่าเท่าที่ข้าพเจ้าชยยืนยันได้ก็คิดว่า ท่านยังมีความรู้สึกใน
เรื่องผลประโยชน์ของท้องถิ่นอยู่มากมายน้อยเหลือเกิน นี่แหละไม่ใช่ประชาธิปไตยที่แท้จริง
เหมือนกัน เพราะเหตุว่ามันต้องคิดประโยชน์ส่วนรวมของชาติทั้งหมดจึงจะเป็นประชาธิปไตย
ที่แท้จริง เหมือนมีเหตุต้องประกาศตั้งนักราษฎรนี้คือราษฎรเป็นส่วนใหญ่เลือกขึ้นมา
เพราะเรายังไม่ค่อยนิยมชมชื่นกันจริงๆ ในแง่ราษฎรกับผลประโยชน์แห่งท้องถิ่นยังถูก
จิตใจท่านอยู่เป็นอันมาก เพราะฉะนั้นในการที่วามสภาอีกสภาหนึ่งประกอบด้วยผู้ซึ่งช่วยชาญ

ในกิจการงานทุก ๆ แผนก พระมหากษัตริย์ทรงเลือกตั้งขึ้นมาขึ้น มั่นเป็นการเหมาะสม
 อยู่เหมือนกันสำหรับบ้านเมืองเราในเวลานี้ และพระมหากษัตริย์ของเราเนี่ย เรายังต้องรับ
 รองได้ว่าท่านก็จะพยายามปฏิบัติหน้าที่ของท่าน เพื่อประโยชน์ของราษฎรทั้งประเทศเหมือน
 กัน ตามหลักประชาธิปไตยเนี่ย ความปรารถนาของพระมหากษัตริย์ก็คือความปรารถนา
 ของประชาชนนั่นเอง ท่านจะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาสูงซึ่งนั่งอยู่ทงวันเนี่ย ผู้ที่ส่งของพระ
 บรมราชโองการไว้แต่ตั้งมาก็คือหัวหน้าพรรคประชาธิปไตยซึ่งเป็นผู้แทนราษฎร ซึ่งมีเสียง
 ข้างมากในสภานั้นเอง และในการที่เราได้รวมม็อบกันใน ๒ สภานั้นในเวลานี้ทงวัน ก็เป็น
 ไปในทางที่ก้าวหน้าและเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติในทางส่วนรวม แล้วเหตุไฉนเราจะ
 มาอะละอะบับเปลี่ยนเอาราษฎรมาบังคับบัญชาการโดยตรง ไม่ให้เสียงฝ่ายพระมหากษัตริย์
 ซึ่งได้เห็นแก่ความปรารถนาของประชาชนอยู่เหมือนกัน นี่ข้าพเจ้าขอจึงวอนในข้อนี้ว่าจะ
 เดินเร็วไปสักหน่อย และอีกประการหนึ่งถ้าหากว่าท่านดูแลการนี้รอบ ๆ บ้านเราแล้ว มัน
 เกิดมีลัทธิคอมมิวนิสต์กำลังระบืออยู่ ถ้าความสามัคคีในระหว่างพวกเรา คือผู้แทนราษฎร
 ซึ่งราษฎรเพียงบางเบอร์เซนต์เลือกขึ้นมา เพราะราษฎรยังไม่เข้าใจและยังไม่นิยมการ
 ปกครองระบอบนี้อย่างจริงจัง กับพระมหากษัตริย์ซึ่งจะสนองความประสงค์ของประชาชน
 ช่วยกันประสานกัน สามัคคีกัน ทำงานอย่างจะมีประโยชน์ดีกว่าไม่ใช่หรือ ที่จะรักษา
 ระบอบนี้ให้เกิดความผาสุกแก่ประเทศไทยเราซึ่งเป็นประเทศที่มั่นคง มีความผาสุกมาเป็น
 จำนวนตงพันปีแล้ว นี่ข้าพเจ้าคิดว่าในเวลานี้ความสามัคคีในระหว่างทุกพวกทุกพรรคหน้า
 จะต่อสู้กันลัทธิอะไรทั้งหลายที่จะมาขัดขวางดี ๆ ของเราเนี่ย คิดว่าจะแก่งแย่งกันว่าฉันจะถือ
 อำนาจ ไม่ให้แก่อำนาจ ข้าพเจ้าคิดว่าเราควรระค้ำจนถึงในข้อนี้มากกว่า และอีกประการ
 หนึ่งในเรื่องบุคคลที่ส่งของพระบรมราชโองการ ประธานอภิรัฐมนตรีเป็นผู้ส่งของพระบรมราช
 โองการ ทั้งรักก็ถูกแล้วเป็นบุคคลซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงเลือกให้ขึ้นมา แต่ตามที่ข้าพเจ้า
 ว่าแล้วว่าพระมหากษัตริย์ก็เป็นห่วงความผาสุกของประชาชนเหมือนกัน เพราะฉะนั้นผู้ที่จะ
 มาส่งของพระบรมราชโองการเนี่ย ก็ส่งของความปรารถนาของพระมหากษัตริย์ซึ่งส่งของความ
 ประสงค์ของประชาชนพลเมืองไทยนั้นเอง ก็ไม่น่าจะต่างอะไรกับที่นายกรัฐมนตรี หัวหน้า
 พรรคประชาธิปไตยได้เคยส่งของพระบรมราชโองการมาแล้ว และนอกจากนั้นก็มีคนยกถ้า
 จะตั้งไปอีกก็กินเวลานานกว่าที่จะปลดปล่อยตัวบุคคลที่จะมาส่งในสภาสูงนี้ เพราะฉะนั้นจึงไม่น่า

จะเป็นที่น่าวิตก ในการที่จะให้ประธานองคมนตรีรับสนองพระบรมราชโองการ เพราะว่า
เมื่อเราได้มาทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีแล้ว ทีเสียวอีก ๓-๔ ปีข้างหน้า เหตุการณ์
ผันผวนของโลกมันเป็นไปได้ในทางที่ว่า เขารู้จักใช้สิทธิในการเลือกตั้งขึ้นมา มาก สมาชิก
สภาผู้แทนซึ่งขนานัน เพิ่งเล็งถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นส่วนใหญ่มากกว่า
ประโยชน์

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : ขอโทษ ไม่ใช่ คือปัญหาเฉพาะหน้า ไม่ใช่
เรื่องการเลือกตั้งจะเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด คือเขาคัดค้าน ท่านต้องสนับสนุนในประเด็น
ที่เขาคัดค้าน

พระมณูภานุวิมลศาสตร์ (สมาชิกรัฐสภา) : เมื่อเช่นนี้ถึงเวลาที่วอน
พระราชอำนาจพระมหากษัตริย์ลงไปแล้ว ก็เป็นการสมควรเหมือนกันที่เราจะมีสภาเดียว
แต่ข้าพเจ้าขอวิงวอนว่าขอให้รอสักหน่อย อย่าเอาเวลานี้

ผู้ทำการแทนประธานรัฐสภา : เมื่อได้คัดค้านและสนับสนุนซึ่งในหลักการอภิปราย
ก็มีการสนับสนุนและคัดค้านตามระเบียบแล้วเป็นอันจบ ก็ได้เริ่มประชุมกันมาตั้งแต่บ่ายเห็น
ว่าเวลาสมควรแล้ว ฟุ้งเริ่มมีตอนเช้าเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา เลิกประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

คณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมรัฐสภา

พระยาเมธอธิบดี	ประเสริฐ บัณฑิตคุณ	ผู้ตรวจรายงาน
นาวาเอก หม่อมเจ้า พรปรีชา กมลาศน์	ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ	„
พระยาภะรตราชา	สุชนันท์ จิตกรดี	„
พระยาพิไชยสงคราม	โสมเดสลา ดีพลาก	„
พระยาอรรดกรมมณุตตี	อารีรัตน์ สุ่มบุญ	„
พระนิตินัยประสาน	พิพัฒน์ เอกโรหิต	„
พระยาประชาศรียสวเขต	ประภักดิ์ จินตามัย	„
พระชัยมัญญา	เล็ก จารุณัญ	„
นาวาเอก หลวงสำรวจจิตวิเศษมุทร	โชค คุปตวาทีน	„
พระยาสุริยานุวงศ์ประวัติ	อุดม พลชยสังวาลย์	„
พลตรี พระยาเสนาธิการกฤษี	วิจิตร นีละไพจิตร	„
	สมชาย จารุสมบัติ	„
	สุรินทร์ ดีพลาก	„

เจริญ บัณฑโร

เลขาธิการรัฐสภา ฯ

เกษม บุญศรี

รองประธานทำการแทน

ประธานรัฐสภา